

Osittainen varhennettu vanhuuseläke ja työuraeläke

Uudet eläkelajit 2017–2018

Osittainen varhennettu vanhuuseläke ja työuraeläke

Uudet eläkelajit 2017–2018

JARI KANNISTO

Eläketurvakeskus

00065 ELÄKETURVAKESKUS

Puhelin: 029 411 20

Sähköposti: etunimi.sukunimi@etk.fi

Pensionsskyddscentralen

00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Telefon: 029 411 20

E-post: förnamn.efternamn@etk.fi

Finnish Centre for Pensions

FI-00065 ELÄKETURVAKESKUS, FINLAND

Phone +358 29 411 20

E-mail: firstname.surname@etk.fi

Helsinki 2019

ISSN 2343-3558 (verkkojulkaisu)

TIIVISTELMÄ

Vuoden 2017 työeläkeuudistuksen yhteydessä otettiin käyttöön uusia eläkelajeja, osittainen varhennettu vanhuuseläke (osittainen vanhuuseläke) ja työuraeläke. Vaikka osittainen varhennettu vanhuuseläke on ollut suosittu alusta alkaen, valtaosa siihen oikeutetuista ei ole ottanut eläkettä. Kahden ensimmäisen vuoden kuluessa osittaisen vanhuuseläkkeen hakemuksia on tehty yli 25 000, joista viime vuonna tehtiin yli 11 000. Sen sijaan työuraeläke on harvinainen.

Työuraeläke tuli voimaan viime vuoden alussa. Sen suosio on ollut vähäinen; vuoden loppuun mennessä työuraeläkettä hakeneita oli 100, joista 27 henkilölle on myönnetty työuraeläke ja 11 on saanut jonkin muun eläkkeen. Myönnetyistä eläkkeistä kuusi oli ennakkopäätöksiä, joten vuoden 2018 aikana työuraeläke alkoi 21 henkilöllä, joista yksi oli nainen. Viime vuonna maksettu työuraeläke oli keskimäärin 1 980 €/kk. Vuoden lopussa oli voimassa viisi eläkettä. Työuraeläke ehti päättyä jo viime vuonna 16 henkilöllä, koska viime vuonna alkaneita eläkkeitä maksettiin enintään kolme kuukautta 63 vuoden iästä alimpaan vanhuuseläkeikään.

Ensimmäiset osittaiset vanhuuseläkkeet alkoivat helmikuussa 2017. Alkuryntäyksen jälkeen kehitys tasaantui ja viime vuonna eläkehakemuksia tehtiin keskimäärin runsaan 900 kappaleen kuukausitahdilla. Viime vuonna nuorin eläkkeeseen oikeutettu ikäluokka syntyi vuonna 1957. Viime vuonna joka kymmenes 61 vuotta täyttävä vakuutettu haki osittaista vanhuuseläkettä. Hakemisalttius pysyi siis nuorimpien osalta edellisvuoden tasolla.

Osittainen varhennettu vanhuuseläke on ollut erityisesti miesten suosiossa. Ero miesten ja naisten välillä on hieman kaventunut, mutta edelleen miesten osuus hakijoista on suurempi (56 prosenttia). Kaksi kolmesta osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen ottaneesta työskenteli yksityisellä sektorilla.

Yhdeksän kymmenestä eläkkeestä on alkanut ennen oman ikäluokan eläkeikää, joten myöhemmin alkaneita eläkkeitä on toistaiseksi pari tuhatta. Viime vuonna alkaneissa eläkkeissä varhennusaika oli keskimäärin 25 kuukautta. Vuonna 1957 syntyneillä varhennusaika oli luonnollisesti pisin, keskimäärin 32 kuukautta. Heillä varhennusvähennys pienensi 50 prosentin tasoisista kuukausieläkettä 110 euroa ja maksettu eläke oli keskimäärin 730 €/kk.

Viime vuoden lopussa oli voimassa 18 700 osittaista vanhuuseläkettä, joista miehillä oli 10 800 eläkettä. Lähes 90 prosenttia on valinnut eläkkeen 50 prosentin suuruisena, jolloin se oli keskimäärin 790 €/kk ja mediaani lähes 710 €/kk. Vuoden vaihteessa voimassa olleista eläkkeistä pari tuhatta oli 25 prosentin tasoisia, ja ne olivat suuruudeltaan keskimäärin 420 €/kk (mediaanieläke 380 €/kk).

Valitun 25 prosentin tasoisien eläkkeen voi muuttaa 50 prosentin tasolle hakemuksesta. Viime vuoden lopussa oli voimassa 350 eläkettä, joihin on tehty tämä tasokorotus.

Osittaisen vanhuuseläkkeen voi myös peruuttaa. Perumisaika on kolme kuukautta. Mahdollisuutta on käyttänyt tähän mennessä 140 henkilöä, joista sata oli julkiselta puolelta.

Vuoden 2018 loppuun mennessä on päättynyt 2 600 osittaista vanhuuseläkettä. Kuolemaan on päättynyt 70 eläkettä ja muut eläkkeet ovat päättäneet pääosin vanhuuseläkkeen alkamiseen.

Valtaosa osittaisen vanhuuseläkkeen ottaneista jatkoi työssä. Vuoden 2017 lopussa eläkettä saaneista 70 prosenttia oli myös työssä vuoden 2017 lopussa. Jos tarkastelujoukko rajataan vuoden 2016 lopussa työssä olleisiin, heistä lähes 90 prosenttia oli työssä myös viime vuoden lopussa. Vuosien 2016 ja 2017 väliset muutokset ansiotasoisissa olivat verraten vähäiset. Toistaiseksi työnteen muutoksista ei voi tehdä vahvoja päätelmiä.

LUKIJALLE

Eläkeuudistuksen 2017 yhteydessä otettiin käyttöön osittainen varhennettu vanhuuseläke (ove), jonka voi ottaa 61 vuoden iässä. Se korvasi aiemmin käytössä olleen osa-aikaeläkkeen. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan tavoitteena olevan, että sen avulla työntekijät ja yrittäjät voisivat jatkaa pidempään työelämässä.

Osa-aikaeläkkeen määrän ja ansioiden muutokset olivat tiukasti rajattuja, mikä teki eläkkeestä käytännössä jähmeän. Työntekijän mahdollisuudet joustaa työajoissa, esimerkiksi pidentämällä työpäivää ruuhka-aikoina, olivat vähäiset. Samoin hiljaisina aikoina työmäärän piti säilyä ennallaan, vaikka työtä ei olisi ollut. Koska osa-aikaeläke ei mukautunut eikä joustanut muuttuvissa työolosuhteissa, eläkkeen käyttöä ja ansioita jouduttiin erikseen valvomaan. Myös osa-aikaeläkkeen kustannuksia ja tasoa kritisoitiin.

Toisin kuin osa-aikaeläke, osittainen varhennettu vanhuuseläke ei ole sidottu työntekoon. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen voi ottaa, vaikka jatkaisi työssä entiseen tapaan tai olisi työvoiman ulkopuolella.

Eläkeuudistuksen yhteydessä sovittiin myös työuraeläkkeestä, jonka on voinut saada 63 vuoden iässä 1.2.2018 alkaen. Työuraeläkkeen saaminen edellyttää vähintään 38 vuoden työskentelyä rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttavassa työssä. Myös työkyvyn on pitänyt heikentyä, vaikka sairausperusteita arvioidaan lievemmin kriteerein kuin varsinaisessa työkyvyttömyyseläkkeessä.

Raportissa tarkastellaan erikseen osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen ja työuraeläkkeen yleisyyttä, hakemusmääriä ja eläkkeensaajia. Aineiston avulla kuvataan uusiin eläkemuotojen alkutaipaletta ja kehitystä. Samalla saadaan käsitys eläkkeiden tasosta. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen osalta tarkastellaan myös työntekijöiden yleisyyttä eläkkeen rinnalla vuoden 2017 aikana. Aineisto perustuu Eläketurvakeskuksen tilastorekistereihin. Hakemukset on poimittu rekisteritilanteesta 5.1.2019 ja eläkkeet rekisteritilanteesta 15.1.2019. Työssäolotiedot on poimittu ansaintarekisteristä syyskuussa 2018.

Tämä julkaisu on jatkoa viime lokakuussa julkaistulle katsaukselle *Osittainen varhennettu vanhuuseläke ja työuraeläke: uudet eläkelajit 1.2.2017–31.7.2018* (Eläketurvakeskuksen tilastoja 09/2018). Lisäksi Eläketurvakeskuksen kuukausitilasto sisältää lukumäärä- ja keskieläketietoja osittaisesta varhennetusta vanhuuseläkkeestä. Aiheesta on julkaistu aikaisemmin myös kyselytutkimuksia (*Kuka haluaa OVElle?*, Sirpa Sakslin, Keva ja *Kysely osittaisesta vanhuuseläkkeestä*, Noora Järnefelt, Eläketurvakeskus).

Tämän raportin sisällöstä vastaavat kehityspäällikkö Jari Kannisto ja tilastosuunnittelija Katariina Käkönen, joille pyydetään osoittamaan julkaisun sisältöä koskevat kyselyt ja ehdotukset. Aineiston muodostamiseen on osallistunut myös tilastotutkija Jukka Lampi.

SISÄLTÖ

Lukijalle.....	5
1 Osittainen varhennettu vanhuuseläke	9
1.1 Osittaisen vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytykset	10
Ikäraajat	10
1.2 Osittaisen vanhuuseläkkeen määrä.....	10
1.3 Osittaisen vanhuuseläkkeen peruminen.....	11
1.4 Eläkkeenlaskennan erityispiirteitä.....	11
2 Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneet	12
2.1 Eri syntymävuosiluokkien hakijamäärät	13
2.2 61-vuotiaiden hakijoiden määrä suhteessa eläkkeeseen oikeutettuihin ...	16
2.3 Hakijoiden työtilanne	17
2.4 Osittaisen vanhuuseläkkeen hakijoiden vuosiansiot 2017	18
2.5 Arvio tulevista hakemusmääristä.....	19
3 Alkaneet osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet.....	20
3.1 Eläkkeen suuruus.....	20
3.2 Varhentajat ja lykkääjät.....	21
4 Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä saaneet 31.12.2018	24
4.1 Voimassa olevat eläkkeet	24
4.2 Osittaisen vanhuuseläkkeen tasoa vaihtaneet.....	27
4.3 Osittaisen vanhuuseläkkeen peruneet	27
4.4 Päättyneet eläkkeet.....	28
4.5 Eläkkeensaajan verotus.....	28
5 Osittainen varhennettu vanhuuseläke ja työnteko	30
5.1 Vuoden 2016 lopussa työssä olleet.....	31
5.2 Ansiot	32
Ansiot vuonna 2017	33
6 Työraeläke	36
6.1 Työraeläkkeen myöntämisen edellytykset.....	36
Ikäraja	36
Rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttava työhistoria	36
Työkyvyn arviointi	37
6.2 Työraeläkkeen hakeminen ja eläkkeen määrä.....	38
6.3 Eläkkeen peruuttaminen ja lakkauttaminen.....	38
6.4 Työraeläkehakemusten ratkaisut	38
Liitetaulukot	41

1 Osittainen varhennettu vanhuuseläke

Osittainen varhennettu vanhuuseläke (tekstissä lyhennetty: osittainen vanhuuseläke, ove) tarjoaa joustavan mahdollisuuden yhdistää työnteko ja osittainen eläke. Uudessa eläkkeessä on joustoa niin, että sen voi ottaa, vaikka jatkaisi työssä entiseen tapaan tai lopettaisi työntöön kokonaan. Osittaiselle vanhuuseläkkeelle siirtymisestä ei tarvitse ilmoittaa työnantajalle, eikä se rajoita työntöön määrää. Koska työnteko ei ole osittaisen vanhuuseläkkeen saamisen edellytys, sen ottanut voi olla kokonaan työelämän ulkopuolella tai saada vaikkapa työttömyyskorvausta, johon osittainen vanhuuseläke ei myöskään vaikuta.

Osittainen vanhuuseläke antaa 61 vuotta täyttäneelle mahdollisuuden ottaa maksuun neljäsosan tai puolet karttuneesta työeläkkeestä riippumatta työskentelystä. Eläkkeeseen tehdään varhennusvähennys, joka pienentää myönnettävää eläkettä pysyvästi. Lähtökoh- ta on, että osittainen vanhuuseläke on työeläkejärjestelmälle kustannusneutraali ja etuu- den saaja kustantaa itse eläkkeestä syntyvän ylimääräisen menoerän. Varhennusaika las- ketaan oman ikäluokan alimmasta vanhuuseläkeikästä. Osittaisen vanhuuseläkkeen voi ot- taä myös vanhuuseläkeiän täyttämisen jälkeen, jolloin siihen maksetaan lykkäyskorotus.

Osittainen vanhuuseläke on voinut alkaa aikaisintaan 1.2.2017, ja sen on voinut ottaa 61 vuoden iästä (ks. tarkemmin kappale ikäraajat) alkaen ilman yläikärajaa. Eläke myön- netään eläkehakemuksen vireille tuloa seuraavan kuukauden alusta, eikä sitä myönnetä takautuvasti.

Osittaisen vanhuuseläkkeen aikaisista ansioista karttuu uutta työeläkettä samoin perus- tein kuin muustakin työskentelystä. Eläkekarttuma on työansioista 1,7 % vuodessa (vuo- den 2025 loppuun asti) 63 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun saakka. Sen jälkei- sistä työansioista eläkettä kertyy 1,5 %.

1.1 Osittaisen vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytykset

Ikäraajat

Osittaiseen vanhuuseläkkeeseen on oikeus vuonna 1949 tai sen jälkeen syntyneillä. Eläk- keen alaikäraja on sidottu syntymävuoteen. Yläikärajaa ei ole.

Vuonna 1949–1963 syntyneillä henkilöillä on oikeus osittaiseen vanhuuseläkkeeseen aikaisintaan 61 ikävuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta.

Vuonna 1964 syntyneillä henkilöillä on oikeus osittaiseen vanhuuseläkkeeseen aikai- sintaan 62 ikävuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta.

Vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneillä osittaisen vanhuuseläkkeen alaikäraja sopeu- tetaan eliniän odotteen muutokseen. Alaikäraja nousee enintään kaksi kuukautta kerral- laan kuten alin vanhuuseläkeikä. Vuonna 1965 syntyneille STM vahvistaa osittaisen van- huuseläkkeen alaikärajan vuodelle 2027 viimeistään 31.10.2026.

Osittaisen vanhuuseläkkeen ja varsinaisen vanhuuseläkkeen välinen aika muuttuu ikä- luokasta toiseen. Esimerkiksi vuonna 1956 syntyneillä aika ennen alinta vanhuuseläke- ikää on ollut 30 kuukautta ja vuotta nuoremmilla se on 33 kuukautta. Jatkossa tuo aika

pitenee edelleen; vuosina 1962 ja 1963 syntyneillä alaikäraja tulee olemaan neljä vuotta ennen alinta vanhuuseläkeikää. Vuonna 1964 ja sen jälkeen syntyneillä osittaisen vanhuuseläkkeen varhennusaika tulee olemaan korkeintaan kolme vuotta.

Pitempi varhennusaika merkitsee myös suurempaa varhennusvähennystä ¹. Vuonna 2017 varhennusvähennys oli korkeintaan 12 prosenttia (1956 syntyneillä) ja viime vuonna 13,2 % (1957 syntyneillä). Jatkossa varhennusvähennys voi olla vielä suurempi eli enimmillään 19,2 prosenttia. Suurempi varhennusvähennys voi vaikuttaa tulevaisuudessa myös eläkkeen suosioon ja siihen, missä iässä se otetaan.

1.2 Osittaisen vanhuuseläkkeen määrä

Osittaisen vanhuuseläkkeen määrä on eläkkeenhakijan valinnan mukaan 25 tai 50 prosenttia eläkkeen alkamista edeltäneen kalenterivuoden loppuun mennessä karttuneesta työeläkkeestä. Eläkkeeseen lasketaan kaikkien työeläkelakien mukaan karttunut eläke.

25 prosentin suuruisen osittaisen vanhuuseläkkeen voi muuttaa 50 prosentin tasoiseksi. Muita muutoksia prosenttiosuuteen ei voi tehdä.

Jos eläke alkaa ennen henkilön ikäluokan alinta vanhuuseläkeikää, osittaiseen vanhuuseläkkeeseen tehdään varhennusvähennys 0,4 prosenttia jokaiselta eläkkeen alkamisen ja henkilön ikäluokan alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alun väliin jäävältä kuukaudelta. Vähennys on pysyvä, eli se säilyy myös silloin, kun eläkkeensaajalle myönnetään osittaisen vanhuuseläkkeen jälkeen vanhuuseläke tai muu vastaava etuus.

Jos osittainen vanhuuseläke alkaa henkilön ikäluokan alimman vanhuuseläkeiän täyttämisen jälkeen, eläkkeeseen tehdään lykkäyskorotus 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkkeen alkamisaikaa lykätään henkilön ikäluokan alimman vanhuuseläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua myöhemmäksi.

1.3 Osittaisen vanhuuseläkkeen peruminen

Eläkkeensaaja voi hakemuksesta perua osittaisen vanhuuseläkkeen kolmen kuukauden kuluessa eläkkeen myöntämistä koskevan päätöksen antamisesta. Jos osittaisen vanhuuseläkkeen peru, eläkelaitos perii maksetun eläkkeen takaisin.

1.4 Eläkkeenlaskennan erityispiirteitä

Jos henkilö ei ole täyttänyt julkisen alan henkilökohtaista eläkeikänsä, osittainen vanhuuseläke normeerataan. Normeeraus merkitsee ennen vuotta 1995 karttuneeseen julkisen puolen eläkkeeseen 2 prosentin karttuman muuttamista 1,8 prosentiksi.

Jos henkilö on täyttänyt julkisen alan henkilökohtaisen vanhuuseläkeikänsä, osittainen vanhuuseläke sisältää myös osuuden lisäeläkkeestä. Yksityisten alojen rekisteröityä lisäeläkettä ei myönnetä osittaisen vanhuuseläkkeen yhteydessä.

¹ Varhennusvähennystä sovelletaan vain osittaiseen vanhuuseläkkeeseen, ei koko tulevaan vanhuuseläkkeeseen.

Julkisen sektorin työntekijän osittaiseen vanhuuseläkkeeseen tehdään seuraavat vähennykset, jos sen ottaa ennen omaa henkilökohtaista tai ammatillista eläkeikää:

- ennen vuotta 1995 kartutettua eläkettä pienennetään normeerauksella
- lisäeläkeosuutta ei saa osittaisen eläkkeen osalta
- jos eläke alkaa ennen oman ikäluokan vanhuuseläkeikää, eläkettä pienennetään varhennusvähennyksellä
- vähennyksillä leikattu eläke kerrotaan elinaikakertoimella.

Kaksi ensimmäistä kohtaa eivät käytännössä kosketa yksityistä sektoria². Ne nostavat osittaisen vanhuuseläkkeen hintaa ja saattavat tehdä siitä melko kalliin julkisen sektorin työntekijöille. Tämä vaikuttanee eläkkeen suosioon julkisella sektorilla. Samalla tosin elinaikakertoimen leikkausvaikutus jää pienemmäksi kuin oman ikäluokan kertoimella. Elinaikakertoimen eläkettä pienentävä vaikutus ei ole myöskään osittaisen vanhuuseläkkeen erityispiirre vaan osa normaalia eläkkeenlaskentaa.

---

² Rekisteröityä lisäeläkettä ei saa myöskään yksityisellä sektorilla ennen eläkeikää, mutta sen saa täysimääräisenä eläkeiässä osittaisen vanhuuseläkkeen jälkeen toisin kuin julkisella sektorilla. Lisäksi yksityisen sektorin lisäeläke on nykyisin pieni ja harvinainen verrattuna julkisen sektorin lisäeläkkeisiin yli 60-vuotiaiden keskuudessa.

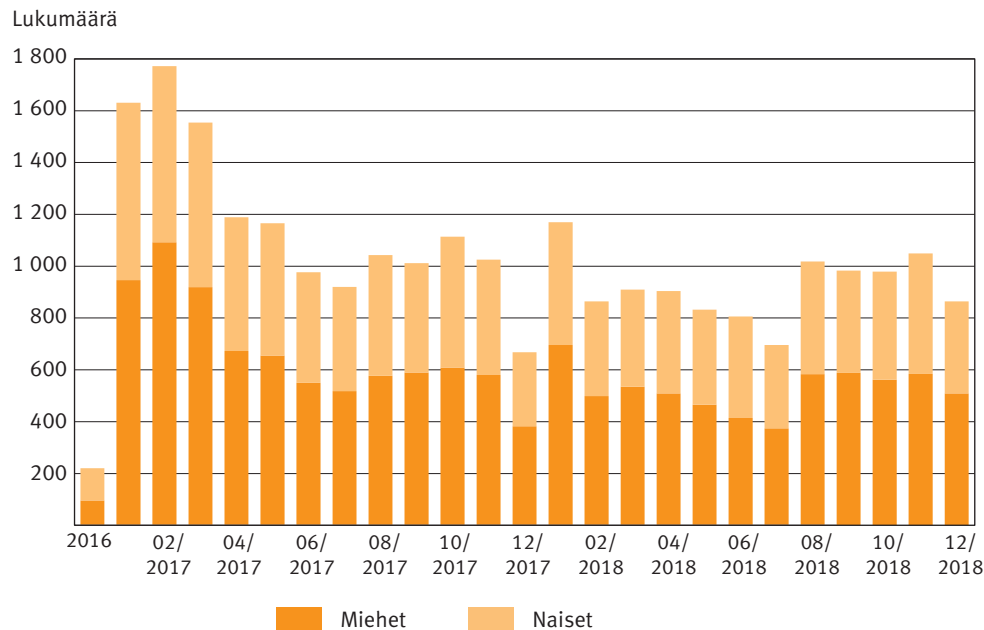
2 Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneet

Vuoden 2018 loppuun mennessä osittaista vanhuuseläkettä on hakenut 25 400 henkilöä, joista 11 100 jätti hakemuksensa viime vuonna. Eläkettä on voinut hakea jo vuoden 2016 puolella, jolloin hakemuksia tuli 220 (kuvio 1). Vuoden 2017 ensimmäiset kuukaudet hakemuksia jätettiin vilkkaasti. Kuukausittain ylittyi 1 500 hakemuksen määrä, ja korkein piikki osui helmikuulle 2017, jolloin hakemuksia kirjattiin lähes 1 800. Keskeinen syy alkuryntäykseen oli uuden eläkemudon avaaminen kerralla monelle ikäluokalle. Uudesta eläkkeestä oltiin yleisesti tietoisia jo ennen lain voimaantuloa, joten moni ikärajan täyttänyt haki eläkettä heti voimaantulon jälkeen. Osittaisen vanhuuseläkkeen alkutaival onkin toteutunut pitkälti ennakoarvioiden mukaisesti.

Alkuryntäyksen jälkeen hakemusmäärät tasaantuivat ja viime vuoden kuukausittainen hakemusvirta on likimain normaalin kausivaihtelun mukainen³. Nyt kuukausittain osittaisen vanhuuseläkkeen piiriin tulevat uusina henkilöinä vain 61 vuotta täyttävät. Tätä vanhemmilla oikeus osittaisen vanhuuseläkkeen säilyy ennallaan.

Kuvio 1.

31.12.2018 mennessä osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneet sukupuolen mukaan kuukausittain

Vaikka suurin osa osittaiseen vanhuuseläkkeeseen oikeutetuista ei sitä ota, eläkettä voi pitää edelleen varsin suosittuna. Erityisesti nuorimmat eläkkeeseen oikeutetut käyttävät tätä mahdollisuutta. Suosiota selittää myös muiden eläkereittien karsiminen – vaihtoehtoja työelämän keventämiseen viimeisinä työvuosina on vähän.

³ Täysin normalisoitunut tilanne ei toki ole vielä vuosiin: menee useita vuosia ennen kuin tiedämme, miten vuonna 1956 syntyneet tulevat käyttämään osittaista vanhuuseläkettä. Vasta kun vuonna 1956 syntyneiden ikäluokka täyttää vanhuuseläkeiän ylärajan, tiedämme, miten moni ikäluokasta on ottanut jossakin vaiheessa osittaisen vanhuuseläkkeen. Samalla uuden eläkemudon osalta tilanteen voi katsoa kokonaisuudessaan normalisoituneen.

Miesten osuus osittaista vanhuuseläkettä hakeneista on vajaan 60 prosentin tasolla. Naisten ja miesten määrä on likimain sama vanhimmissa ikäryhmissä, joissa hakijamäärät ovat pieniä. Sen sijaan nuorimpien ikäryhmissä miehiä on enemmän. Vuosina 2017 ja 2018 miesten ja naisten väliset erot olivat hyvin samankaltaisia ja naisten osuus hakijoista näyttää siis asettuvan runsaan 40 prosentin tasolle.

Syitä miesten ylliedustukseen on varmasti monia. Osittaisen vanhuuseläkkeen hakemiseen saattavat kannustaa erityisesti miesten keskimäärin lyhyempi elinaika ja parempi ansiotaso. Koska varhennusvähennys lasketaan kustannus- ja sukupuolineutraalisti, keskimäärin lyhyempi jäljellä oleva elinaika voi tehdä miehille aikaisin nostetun eläkkeen edullisemmaksi. Osa miehistä saattaa pitää eläkettä riittävänä tai hyvänä varhennusvähennyksestä huolimatta, jos eläkkeen perusteena on ollut hyvä ansiotaso. Samalla kun miehet tuntuvat hyväksyvän paremmin eläkkeeseen tehtävän varhennusvähennyksen, naiset saattavat laskea useammin menettävänsä varhennusvähennyksen lisäksi myös julkisen sektorin lisäeläkettä, johon leikkaus myös puree. Onhan julkisen sektorin työntekijöistä selkeä enemmistö naisia, ja heistä monella on vielä lisäeläkeoikeus, johon osittaisen vanhuuseläkkeen ottaminen ennen henkilökohtaista eläkeikää vaikuttaa.

Jossakin tilanteessa esimerkiksi työttömälle voi olla houkuttelevaa ottaa osittainen vanhuuseläke ja kohottaa näin elintasoja. Kannattavuuteen vaikuttaa myös verotus, johon vaikuttavat eläkkeen lisäksi muut tulot. Jos vähentää työntekoa ja ottaa osittaisen vanhuuseläkkeen, käteen jäävä tulo ei välttämättä muutu merkittävästi eläketulovähennyksen vuoksi. Moni myös arvostaa muita tekijöitä, esimerkiksi vapaa-aikaa, enemmän kuin maksimaalista eläkettä. Joku saattaa myös sijoittaa osittaisen vanhuuseläkkeensä.

Yksi kysymys osittaisen vanhuuseläkkeen kohdalla on, pitenevätkö työurat eläkkeen valinneilla vai ei. Onhan lainsäätäjän yhtenä tavoitteena ollut, että eläkkeen valinneet jatkaisivat työelämässä pitempään keventämällä viikoittaista työmäärää. Jos niin käy, myös varhennusvähennyksen vaikutus jää pienemmäksi lopullisessa vanhuuseläkkeessä.

On hyvä huomata, että ennen eläkeikää otettuun eläkkeeseen tehdyn varhennusvähennyksen voi kompensoida jatkamalla työssä yli eläkeiän, jolloin myöhemmin nostettavaan eläkkeen osaan saa lykkäyskorotusta. Jos varhennusaika ja lykkäysaika ovat yhtä pitkät, ne likimain kumoavat toisensa, koska varhennusvähennys ja lykkäyskorotus ovat kumpikin 0,4 %/kk suhteessa vanhuuseläkeikään. Toisin sanoen, jos henkilö varhentaa eläkkeen alkamista vuodella omasta eläkeistään, leikkaus on 4,8 % karttuneen eläkkeen puolikkaasta (jos ottaa 50 prosentin tasoisen eläkkeen). Jos sitten jatkaa vuoden yli vanhuuseläkeiän, saa toiseen puolikkaaseen samaisen 4,8 % korotuksen. Bonuksena tähän tulee vielä päälle työnteosta karttuvan eläkkeen osuus.

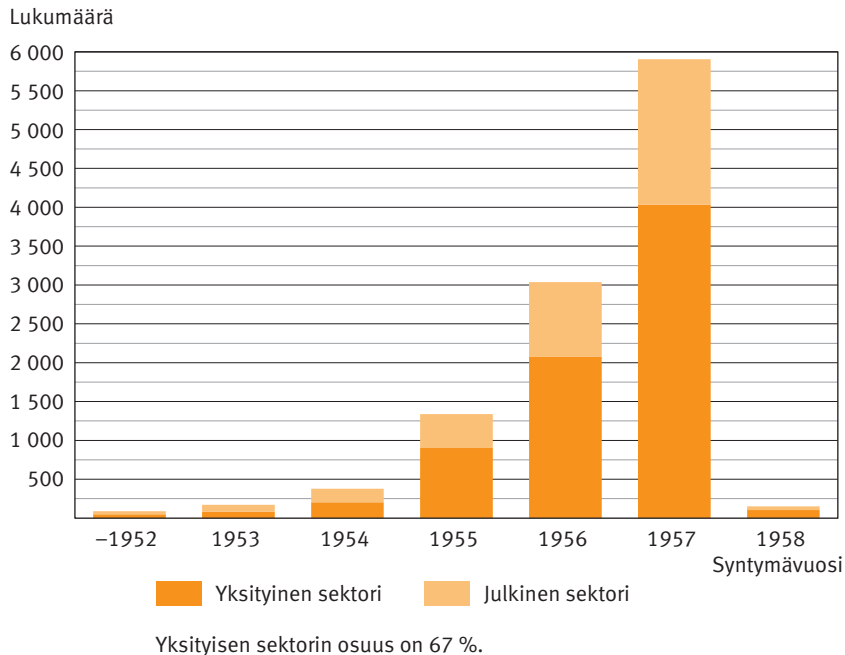
2.1 Eri syntymävuosiluokkien hakijamäärät

Vuonna 2017 maaliskuun jälkeen osittaista vanhuuseläkettä hakeneiden määrä laski selvästi. Samaan aikaan hakijoista yhä suurempi osuus oli nuorimpia osittaiseen vanhuuseläkkeeseen oikeutettuja, eli vuonna 1956 syntyneitä. Erityisesti vanhemmissa ikäryhmissä oli siis henkilöitä, jotka olivat päättäneet uuden eläkkeen ottamisesta heti, kun se on mahdollista. Alkuryntyäys tasaantui kevään kuluessa, ja jo kesällä nuorimmat osittaiseen

vanhuuseläkkeeseen oikeutetut olivat suurin eläkkeen hakijajoukko. Vuonna 2018 hakijamäärät ovat olleet selvästi edellisvuotta matalampia nuorimpia ikäluokkia lukuun ottamatta (kuvio 2).

Kuvio 2.

Vuonna 2018 osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneet syntymävuoden mukaan

Osittaisen vanhuuseläkkeen hakijamäärä vanhimmissa ikäluokissa on pieni. Vuoden 2018 loppuun mennessä osittaista vanhuuseläkettä on hakenut 250 vuosina 1949–1951 syntynyttä, joista nuorimpaan ikäryhmään kuului 160. Viime vuonna hakijamäärät ennen vuotta 1955 syntyneillä olivat pieniä.

Eläkettä hakeneiden jakautuminen julkisen ja yksityisen sektorin välillä on vahvasti riippuvainen hakijan iästä. Mitä vanhemmasta osittaisen vanhuuseläkkeen hakijasta on kysymys, sitä todennäköisemmin hakija on julkiselta sektorilta. Yksi syy tähän on sektorien erilainen ikärakenne. Julkisen sektorin työntekijöiden osuus työssä olevista kasvaa, kun tarkastellaan eläkeiän täyttäneitä ikäluokkia. Myös julkisen sektorin henkilökohtainen eläkeikä edellyttää usein työssä jatkamista yli alimman vanhuuseläkeiän. Ja kuten aiemmin on todettu, julkisen sektorin palveluksessa olevilla osittaisen vanhuuseläkkeen leikkausvaikutus voi olla suurempi kuin yksityisellä sektorilla työskentelevillä – ainakin osittaisen vanhuuseläkkeen alaikärajan lähellä olevilla. Tässä suhteessa tilanne ei näytä viime vuonna muuttuneen edellisvuodesta (kuvio 2).

Viime vuonna osittaista vanhuuseläkettä hakeneista yksityisen sektorin osuus oli 67 prosenttia. Naisvaltaisella julkisella sektorilla hakijoita oli 3 600, joista naisia 2 400.

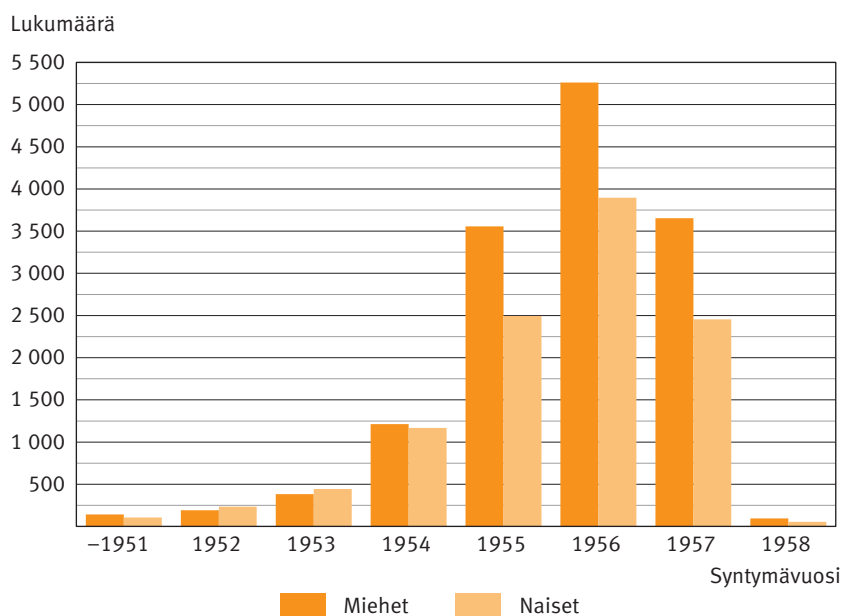
Vuoden 2017 loppuun mennessä eri ikäluokista osittaista vanhuuseläkettä hakivat eniten vuonna 1956 syntyneet, joita oli yli 6 000 henkilöä. Toiseksi eniten hakijoita (4 700) oli 1955 syntyneissä. Viime vuonna 61 vuotta täyttivät vuonna 1957 syntyneet, joten heitä

on luontevaa verrata vuotta vanhempaan ikäluokkaan edellisenä vuonna. Vertailu osoittaa hakijamäärän olevan samaa tasoa (kuvio 3). Vuonna 1957 syntyneiden hakijamäärässä päädyttiin lukumäärässä yli 6 000 hakijaan eli 10 prosentin tasolle vakuutetuista, mikä se oli myös vuonna 1956 syntyneillä vuotta aiemmin. Nuorimmat osittaiseen vanhuuseläkkeeseen oikeutetut ottivat eläkkeen edelleen yhtä innokkaasti kuin edellisenä vuotena. Vaihtoehtojen vähyyys taannee eläkkeen suosion jatkumisen myös tänä vuonna.

Kuvio 3.

Vuoden 2018 loppuun mennessä osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneet syntymävuoden mukaan

Yhteensä 25 400 hakijaa, joista miehiä 14 500 ja naisia 10 900.

Vuonna 2017 kolme neljästä hakijasta kuului kahteen nuorimpaan eläkkeeseen oikeutettujen ikäluokkaan (vuosina 1955 ja 1956 syntyneet). Viime vuonna hakijat painottuivat yhä enemmän nuoriin: hakijoista yli puolet oli syntynyt vuonna 1957 ja 30 prosenttia vuonna 1956. Valtaosa yli 65-vuotiaista on jäänyt jo varsinaiselle vanhuuseläkkeelle, ja vanhempien ikäluokkien suurin ryntäys osittaisen vanhuuseläkkeen ottamiseen meni ohi jo vuonna 2017.

Ennen vuotta 1954 syntyneille osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen ei tehdä varhennusvähennystä⁴, koska he ovat ylittäneet viimeistään vuonna 2016 vanhuuseläkeiän alarajan. Sen sijaan iän perusteella heille maksetaan eläkkeeseen lykkäyskorotus, kuten myös vuonna 1954 syntyneiden eläkkeisiin viime vuonna. Myös vuonna 1955 syntyneistä suurin osa saavutti viime vuonna vanhuuseläkeiän alarajan, joten heistä osa sai eläkkeeseen lykkäyskorotuksen ja osa varhennusvähennyksen.

Toistaiseksi hakemustilastoa johtavat vuonna 1956 syntyneet 9 200 jätetyllä hakemuksella, joista viime vuonna tehtiin 3 000 (kuvio 3). Viime vuonna tämän ikäluokan

⁴ Julkisella sektorilla henkilökohtainen eläkeikä voi olla yli 63 vuotta. Jos osittaisen vanhuuseläkkeen ottaa ennen henkilökohtaista eläkeikää, mahdollisen lisäeläkkeen määrää leikataan, vaikka varsinaista varhennusvähennystä eläkkeeseen ei tehdäkään.

hakemusmäärä siis puoliintui, kun eläkkeen alaikärajan täyttämisestä oli kulunut vuosi. Sekä 1955 että 1957 syntyneet ovat kumpikin ikäluokka jättäneet eläkehakemuksia 6 100 viime vuoden loppuun mennessä. Vastaavasti vuosina 1949–1953 syntyneille on kirjattu 1 500 hakemusta ja 1954 syntyneille 2 400 hakemusta.

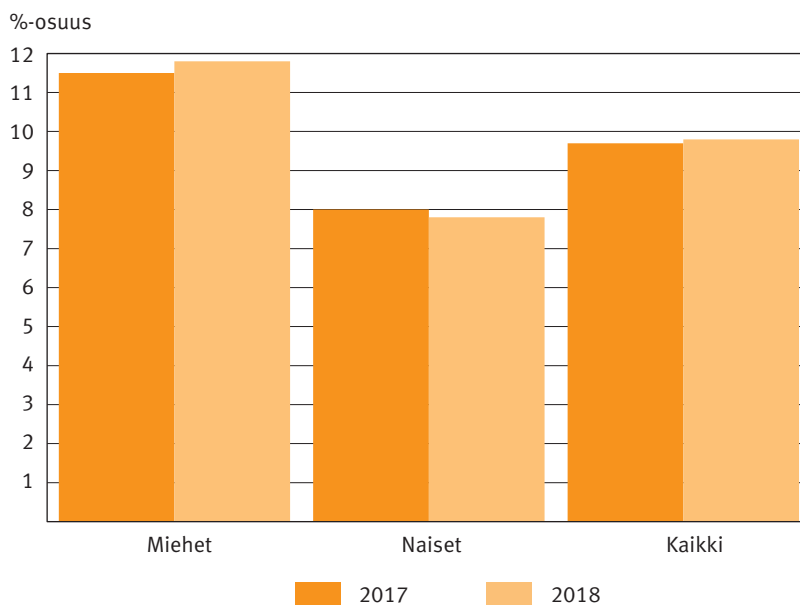
2.2 61-vuotiaiden hakijoiden määrä suhteessa eläkkeeseen oikeutettuihin

Osittaista vanhuuseläkettä hakeneiden lukumäärät eri ikäluokissa antavat hyvän kuvan osittaisen vanhuuseläkkeen suosiosta. Erityisesti nuorimman ikäluokan kiinnostus osittaiseen vanhuuseläkkeeseen on mielenkiintoinen ilmiö, jota on hyvä tarkentaa suhteuttamalla hakijoiden määrä ikäluokan vakuutettuihin. Perusväestön muodostavat tilastovuonna 61 vuotta täyttävät työeläkevakuutetut, joilla oli oikeus osittaiseen vanhuuseläkkeeseen⁵. Tämä prosenttiluku kuvaa ikäluokan hakemisalttiutta ensimmäisen vuoden aikana. Mitä suurempi hakemisalttius on, sitä enemmän eläkettä haetaan ja sitä suurempi osuus siihen oikeutetuista eläkkeen ottaa.

Hakemusmäärien perusteella tiedetään, että eniten eläkettä haetaan heti alaikärajan täytyttyä ja korkein hakemisalttius on nuorimmassa ikäluokassa. Vuoden 2017 aikana vuonna 1956 syntyneistä vakuutetuista haki osittaista vanhuuseläkettä 9,7 prosenttia. Vuonna 1957 syntyneiden hakemisalttius oli viime vuonna 9,8 prosenttia vakuutetuista. Miehillä se oli 11,8 prosenttia ja naisilla 7,8 (kuvio 4). Nuorimpien kiinnostus osittaiseen vanhuuseläkkeeseen jatkui viime vuonna samalla tasolla edellisvuoden kanssa.

Kuvio 4.

Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneiden 61-vuotiaiden osuus ikäluokastaan* vuosina 2017 ja 2018

*Hakijoiden prosenttiosuus oman ikäluokan ei-eläkkeellä olleista vakuutetuista. 1956 syntyneiden osuus vuonna 2017 ja 1957 syntyneiden osuus vuonna 2018.

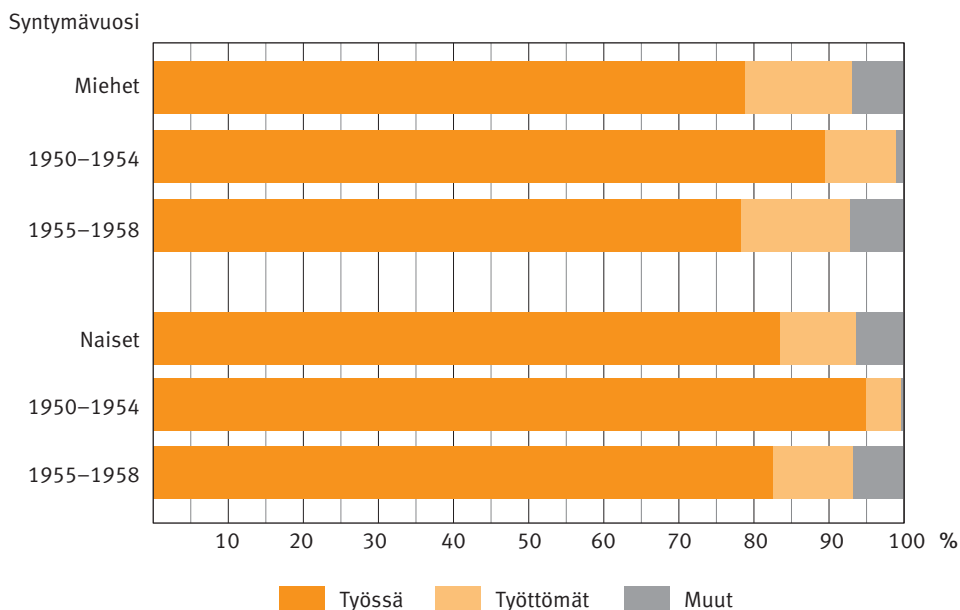
⁵ Tässä tarkastelussa perusväestönä on käytetty vuosina 1956 ja 1957 syntyneitä työeläkevakuutettuja, jotka eivät saaneet omaan työuraan perustuvaa eläkettä 61 vuoden iän täyttämistä edeltävän vuoden lopussa.

2.3 Hakijoiden työtilanne

Vuonna 2018 osittaista vanhuuseläkettä hakeneista 80 prosenttia oli työssä vuoden 2017 lopussa (kuvio 5). Työttömiä oli 1 400 henkilöä eli 13 prosenttia ⁶. Ryhmän muut osuus oli seitsemän prosenttia, noin 700 henkilöä. Tässä joukossa oli joitakin kuntoutujia, vuorotteluvapaalla olevia ja sairauspäivärahan saajia. Kuitenkin suurin osa ilman ansiotuloja olevista jää luokittelussa katveeseen. Luultavasti työvoiman ulkopuolella olevat koostuvat hyvin monesta erilaisesta ryhmästä. Myös viime vuonna osittaista vanhuuseläkettä hakeneet jakautuivat työ- ja työttömyystilanteen suhteen samalla tavalla.

Kuvio 5.

Vuonna 2018 osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneiden työtilanne 31.12.2017

Työttömien osuus on suurin nuorimmissa ikäryhmissä ja miehillä. Vain muutama osittaista vanhuuseläkettä hakeneista työttömistä oli syntynyt vuonna 1953 ja muutama kymmenen oli syntynyt vuonna 1954. Muut työttömät olivat nuorempia. Yli puolet työttömistä oli syntynyt vuonna 1957.

Osittaista vanhuuseläkettä hakeneista miehistä työttömiä oli 14 prosenttia ja naisista 10 prosenttia. Vuonna 1955 syntyneissä työttömien osuus oli korkein (15 prosenttia), nuoremmissa ikäryhmissä pari prosenttiyksikköä matalampi. Vastaavasti työttömien osuus oli naisilla pari prosenttiyksikköä matalampi kuin miehillä. Lähes kaksi kolmesta työttömästä ei ollut työssä lainkaan vuoden 2017 aikana. Luvut olivat samaa luokkaa edellisvuonna eläkettä hakeneilla.

Kolme neljästä osittaista vanhuuseläkettä hakeneesta työttömästä sai ansiosidonnais-ta päivärahaa vuoden 2017 lopussa. Reilut 20 prosenttia sai työmarkkinatukea, ja muutama kymmenen eli neljä prosenttia oli peruspäivärahalla. Miesten ja naisten välillä ei ollut

⁶ Suomessa 60–64-vuotiaiden työttömyysaste oli 8,4 prosenttia vuonna 2017. Suomen virallinen tilasto (SVT): Työvoimatutkimus [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-7830. Helsinki: Tilastokeskus.

suuria eroja. Myöskään muutosta myöskään viime vuoden tilanteeseen verrattuna ei ole tapahtunut.

Työssä olevien osuus osittaista vanhuuseläkettä hakeneista oli siis suuri. Työssä olleista yrittäjien osuus oli 14 prosenttia (taulukko 1). Miehistä oli yrittäjiä 18 prosenttia ja naisista 10 prosenttia. YEL-vakuutetuista 2/3 oli miehiä.

Yrittäjistä maatalousyrittäjiä oli vajaat 300, eli kolme prosenttia kaikista hakijoista. MYEL-vakuutetuista viitisenkymmentä oli naisia.

Taulukko 1.

Vuonna 2018 osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneiden jakautuminen yrittäjiin ja palkansaajiin, 31.12.2017 työssä olleet

	Työssä olleet 31.12.2017							
	Kaikki		Palkansaaajat		YEL-yrittäjät		MYEL-yrittäjät	
	Henkilöitä	%	Henkilöitä	%	Henkilöitä	%	Henkilöitä	%
Kaikki	8 900	100	7 400	83	1 300	14	280	3
Miehet	5 000	100	3 900	78	900	18	200	4
Naiset	4 000	100	3 500	88	400	10	80	2

Vuoden 2017 lopussa 60–66-vuotiaista⁷ kävi työssä 200 000. Heistä 10 prosenttia oli YEL-vakuutettuja (20 000) ja 4 prosenttia MYEL-vakuutettuja (reilut 7 000), loput olivat palkansaaajia. Näin ollen esimerkiksi 60–66-vuotiaista YEL-yrittäjistä 6,4 prosenttia haki viime vuonna osittaista vanhuuseläkettä. MYEL-vakuutettujen vastaava luku oli 3,7 prosenttia ja kaikilla työssä olleilla 4,4 prosenttia. Edellisvuoden tapaan erityisesti yrittäjät hakivat edelleen viime vuonna osittaista vanhuuseläkettä palkansaaajia aktiivisemmin.

2.4 Osittaisen vanhuuseläkkeen hakijoiden vuosiansiot 2017

Osittaista vanhuuseläkettä hakeneiden työntekoa tarkastellaan tässä hakemisvuotta edeltävän vuoden perusteella. Lähes kaikki vuoden 2017 lopussa työssä olleet olivat työssä koko vuoden. He olivat siis tiukasti kiinni työelämässä. Eläkettä kartuttaneiden ansioiden perusteella saadaan käsitys palkansaaajien tulotasosta (kuvio 6). Tulotaso ei poikkea merkittävästi muiden saman ikäisten tulotasosta, mutta toki pieniä eroja on – niistä ehkä suurin nuorimpien miesten kohdalla. Nuorimpien miesten ansiot olivat hakijoilla keskimäärin jonkin verran pienemmät ja vanhimpien miesten hieman suuremmat kuin miesten, jotka eivät ole hakeneet osittaista vanhuuseläkettä. Naisilla vastaavia eroja ei ole. Keskivuosiansio hakijoilla oli noin 41 000 euroa, miehillä 46 000 euroa ja naisilla 35 500 euroa. Nuorimpien keskiansio näyttää olevan selvästi vanhimpia matalampi. Vanhimmissa ikäryhmissä työssä olevien ansiotaso on korkea erityisesti miehillä, lähes 60 000 €/vuosi. Toki kyseessä on melko pieni ja valikoitunut miesjoukko. Naisilla erot eri ikäluokkien välillä

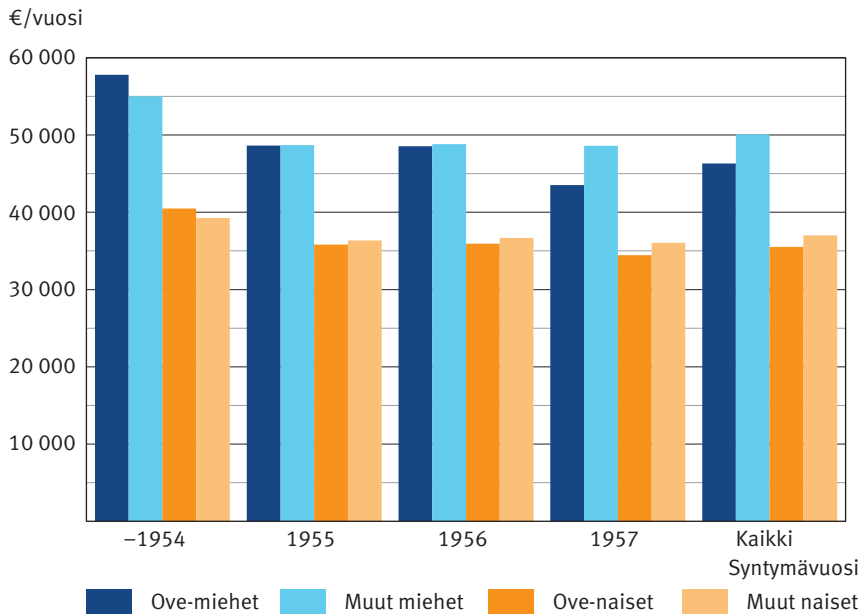
⁷ Ikä vuoden 2017 lopussa eli vuosina 1951–1957 syntyneet. Yrittäjä voi jatkaa yrittäjätoimintaa vanhuuseläkeiässä ilman YEL-vakuutusta. Tällöin yrittäjää ei luokitella tilastoissa työssä olevaksi vaikka tekisikin työtä.

ovat selvästi pienempiä. Vuotta aiemmin vastaava ilmiö oli nähtävissä sekä miehillä että naisilla, mutta nyt naisilla tilanne on tasoittunut.

Jos tarkastelu rajoitetaan koko viime vuoden työssä olleisiin, henkilökunta pienenee seitsemän prosenttia ja vuosiansiot nousevat keskimäärin reilut 1 500 euroa.

Kuvio 6.

Vuonna 2018 osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneiden vuosiansiot 2017, 31.12.2017 työssä olleet palkansaajat

2.5 Arvio tulevista hakemusmääristä

Vuoden 2018 loppuun mennessä osittaista vanhuuseläkettä on hakenut runsaat 25 000 henkilöä, joista viime vuoden osuus oli 11 100 hakemusta. Viime vuonna hakemusmäärien voi ajatella normalisoituneen, minkä perusteella päädytään vuoden 2019 hakemusmäärissä runsaan 10 000 hakijan suuruusluokkaan.

Lähivuosina hakemusmäärien voitaneen olettaa pysyttelevän likimain samalla tasolla. Vanhuuseläkeikä nousee portaittain ja osittaisen vanhuuseläkkeen alaikäraja säilyy ennallaan, mikä toisaalta lisää kiinnostusta osittaiseen vanhuuseläkkeeseen. Toisaalta hakemisintoa saattaa vähentää varhennusajan piteneminen ja siten myös varhennusvähen-nyksen kasvaminen. Myös vanhuuseläkeiän alarajaa lähestyvien ikäluokkien pieneneminen vähentää osittaisen vanhuuseläkkeen hakijoita.

3 Alkaneet osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet

Vuonna 2018 osittaisen vanhuuseläkkeen valitsi 10 800 henkilöä. Alkaneiden eläkkeiden määrä heijastelee luonnollisesti hakemusmäärien kehitystä (kuvio 1) pienellä viipeellä. Viime vuonna eläkkeet alkoivat likimain normaalin kausivaihtelun mukaisesti. Viime vuonna alkoi keskimäärin 900 uutta eläkettä kuukaudessa, joista 14 prosenttia oli 25 prosentin tasoisia. Naisista pienempään eläkkeen osaan tyytyi joka viides. Edelliseen vuoteen verrattuna neljäsosaeläkkeen suosio on hieman noussut, mutta muutos on pieni.

Moni osittaisen vanhuuseläkkeen ottaneista näyttää rekisteritietojen perusteella kartuttaneen kohtuullisen hyvän eläkkeen. Eläkkeen suosiosta päätellen 61-vuotiaat eivät pidä varhennusvähennystä kohtuuttomana. Nuorimmassa ikäryhmässä suosio pysyi edellisvuoden tasolla, vaikka viime vuonna 61 vuotta täyttävien varhennusvähennys oli aikaisempaa suurempi (vrt. taulukko 3). Vanhuuseläkeiän alarajan nousun vuoksi viime vuonna nuorimman ikäluokan varhennusajan enimmäispituus nousi 33 kuukauteen, kun se oli edeltävänä vuonna 30 kuukautta. Vuonna 1957 syntyneistä eläkkeen valinneista valtaosa otti eläkkeen heti ikärajan täytettyään. Niinpä ikäluokan keskimääräinen varhennusaika oli viime vuonna 32 kuukautta ja 50 prosentin tasoisen eläkkeen keskimääräinen varhennusvähennys 107 €/kk. Vuonna 2017 vastaavat luvut olivat 29 kuukautta ja 94 €/kk.

Toisaalta kaikki eivät ota eläkettä varhennettuna. Myöskään kokemusta toimeentulosta varsinaisella vanhuuseläkkeellä osittaisen vanhuuseläkkeen jälkeen ei vielä ole – ainakaan nuoremmilla, joilla varhennusvähennyksen määrä on suurin. Osittaisen vanhuuseläkkeen valinneista osalla työeläke on pieni. Silloin kaikki saatavissa oleva tulo saattaa olla heti tarpeen.

3.1 Eläkkeen suuruus

Vuonna 2018 alkaneet 50 prosentin tasoiset osittaiset vanhuuseläkkeet olivat keskimäärin 800 €/kk ja 25 prosentin tasoiset eläkkeet keskimäärin 420 €/kk. Varsinaiselle vanhuuseläkkeelle siirtyvien karttunut eläke on samaa luokkaa. Viime vuonna vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keskieläke oli työeläkejärjestelmässä 1 770 €/kk. Kun otetaan huomioon osittaiseen vanhuuseläkkeeseen tehdyt vähennykset, voidaan sanoa eläkkeiden olevan samaa tasoa. Osittaiselle vanhuuseläkkeelle siirtyneet eivät siis poikkea merkittävästi muista vanhuuseläkkeelle siirtävistä eläkkeen suuruuden suhteen.

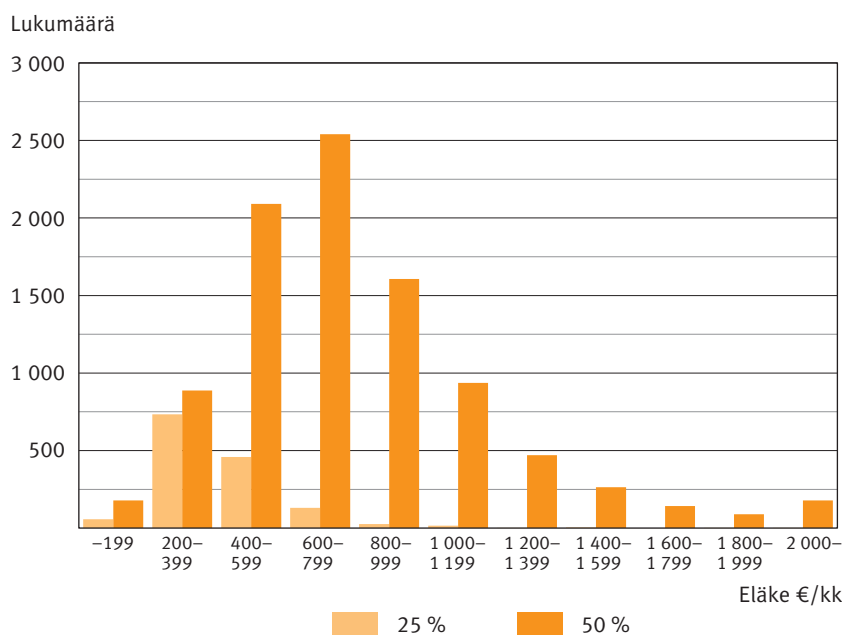
Osittaisten vanhuuseläkkeiden tasoissa on suuret erot. Osa eläkkeistä on hyvin pieniä, vain joitakin kymmeniä euroja ja osa eläkkeistä on suuria, yli 2 000 euron eläkkeitä (kuvio 7). Mitä vanhemmasta ikäluokasta on kysymys, sitä suurempi on keskieläke. Syitä on useita. Vanhimmat ikäluokat ovat ehtineet kartuttaa eläkettä pisimpään⁸ ja he saavat osittaisen vanhuuseläkkeen ilman varhennusvähennystä, mahdollisesti jopa lykkäyskorotettuna. Lisäksi vanhimmat työssä käyvät ovat hyvin valikoitunutta joukkoa, jonka ansiotaso on keskimääräistä korkeampi.

⁸ Näillä ikäluokilla eläkettä on korottanut erityisesti 4,5 prosentin karttuma 63 vuoden iästä vuoden 2016 loppuun saakka.

Eläkkeiden keskihajonta⁹ on suuri, peräti puolet keskiarvosta. Viime vuonna alkaneissa eläkkeissä miesten 50 prosentin tasoinen eläke oli keskimäärin 890 €/kk ja keskihajonta 470 €/kk. Naisten eläke oli vastaavasti 660 €/kk ja keskihajonta 310 €/kk. Eläkkeiden suuruusjakauma on vino paitsi sukupuolen, myös iän suhteen. Miesten ja vanhimpien ikäryhmien eläkkeet ovat suurimmat, naisten ja nuorten pienimmät. Alkaneiden eläkkeiden suuruusjakauma on toistaiseksi hyvin lähellä maksussa olevien eläkkeiden jakamaa (kuvio 11).

Kuvio 7.

Vuonna 2018 alkaneet osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet eläkkeen suuruuden mukaan

50 % osittaisen vanhuuseläkkeen keskiarvo oli 800 €/kk.

25 % osittaisen vanhuuseläkkeen keskiarvo oli 420 €/kk.

Koska eläkkeiden keskihajonta on suuri ja eläkkeiden suuruusjakauma vahvasti vino, tyypillistä tai tavallista eläkettä kuvaa paremmin mediaanieläke¹⁰. Viime vuonna alkaneiden 50 prosentin osittaisten vanhuuseläkkeiden mediaani on 710 €/kk¹¹, eli yli 80 euroa pienempi kuin keskiarvo. Miesten 50 prosentin eläkkeen mediaani on 800 €/kk ja naisten 630 €/kk.

3.2 Varhentajat ja lykkääjät

Osittaisen vanhuuseläkkeen voi ottaa joko varhennettuna, oman ikäluokan eläkeiässä tai lykkätyinä eläkkeenä. Varhennettuja eläkkeitä leikataan varhennusvähennyksellä, joka on 0,4 prosenttia varhennuskuukautta kohti. Lykkätyjä eläkkeitä korotetaan 0,4 prosenttia

⁹ Keskihajonta kuvaa sitä, kuinka kaukana yksittäiset eläkkeet ovat keskimäärin eläkkeiden keskiarvosta.

¹⁰ Mediaanieläke on suuruudeltaan keskimäinen eläke. Sitä pienempää eläkettä saa puolet, ja toinen puoli saa suurempaa eläkettä.

¹¹ 25 prosentin tasoinen mediaanieläke on 380 €/kk.

lykkäyskuukautta kohti. Viime vuonna osittaisen vanhuuseläkkeen otti varhennettuna 9 800 henkilöä eli yli 90 prosenttia kaikista (Taulukko 2). Eläkkeistä vajaat 1 000 oli varhentamattomia, joista vajaat 200 eläkettä alkoi eläkeiässä.

Lykkäys- tai varhennuskuukausien määrä lasketaan oman ikäluokan alimmasta vanhuuseläkeistä. Esimerkiksi vuonna 1957 syntyneillä se on 63 vuotta ja 9 kuukautta. Heille lykkäyskorotus maksetaan, jos ottaa eläkkeen aikaisintaan 63 vuoden ja 10 kuukauden ikäisenä vuonna 2020. Poikkeuksen perussäännöstä tekevät jo ennen lain voimaantuloa oman ikäluokan vanhuuseläkeiän täyttäneet.

Taulukko 2.

Vuonna 2018 alkaneet varhennetut ja muut osittaiset vanhuuseläkkeet

	Kaikki		Eläke 25 %		Eläke 50 %	
	lkm	€/kk	lkm	€/kk	lkm	€/kk
Kaikki	10 800	750	1 400	420	9 400	800
Varhennetut	9 800	720	1 300	410	8 500	770
Varhentamattomat	1 000	970	140	530	880	1 040

Vuosina 1949–1953 syntyneet ovat täyttäneet oman ikäluokkansa vanhuuseläkeiän 63 vuotta jo ennen eläkeuudistuksen voimaantuloa, joten heillä osittaista vanhuuseläkettä korotetaan lykkäyskorotuksella vuoden 2017 alusta 0,4 prosenttia jokaiselta lykkäyskuukaudelta. Yläikärajaa ei ole. Siirtymäsäännön seurauksena heillä kaikilla on lykkäyskorotusta vähintään 0,4 prosenttia (tammikuulta 2017), koska osittaisen vanhuuseläkkeen on voinut saada maksuun vasta helmikuusta alkaen.

Koska tämän katsauksen tarkastelujakso päättyi vuoden 2018 loppuun, osittaisen vanhuuseläkkeen lykkäysaika on ollut enintään 24 kuukautta ja lykkäyskorotus 9,6 prosenttia. Ennen vuotta 1954 syntyneiden kohdalla onkin hieman kyseenalaista puhua osittaisen vanhuuseläkkeen lykkäämisestä tai lykkäysajasta ja -korotuksesta, koska heillä ei ole aiemmin ollut mahdollisuutta ottaa tätä eläkettä. Sen sijaan vuonna 1954 tai sen jälkeen syntyneiden kohdalla voidaan puhua aidommin eläkkeen lykkäämisestä, jos osittaisen vanhuuseläkkeen hakija päätyy tai on päätenyt ottamaan eläkkeen vanhuuseläkeiän alarajan täyttämisen jälkeen.

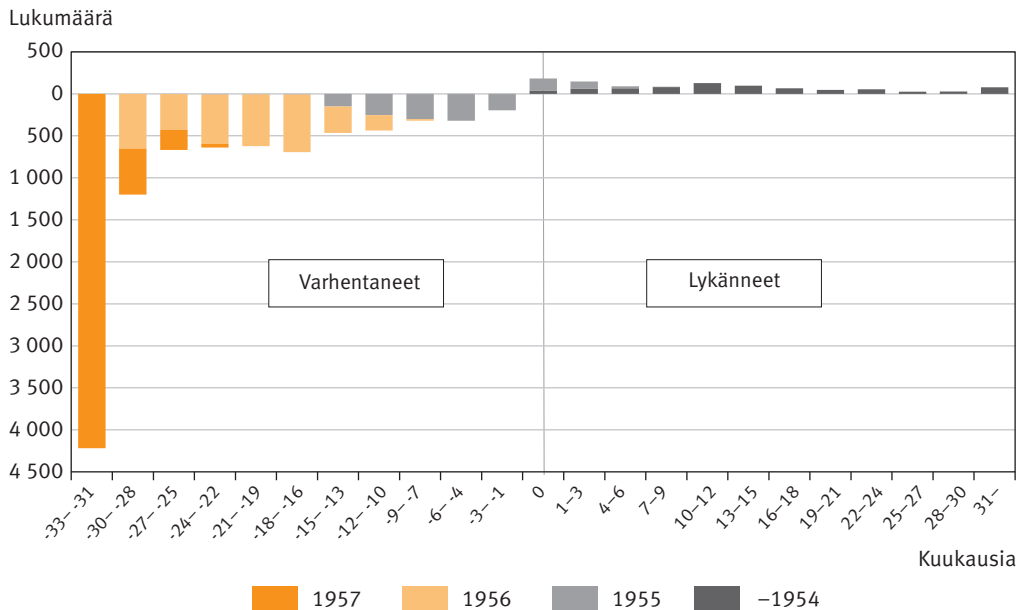
Useimmiten osittainen vanhuuseläke on siis varhennettu eläke, joka on otettu ennen oman ikäluokan alinta eläkeikää (kuvio 8). Varhennus koskee erityisesti vuosina 1956–1957 syntyneitä ikäluokkia sekä osin vuonna 1955 syntyneitä, jotka täyttivät vuoden 2019 huhtikuuhun mennessä 63 vuoden ja kolmen kuukauden eläkeiän.

Varhentajien varhennusaika oli keskimäärin 25 kuukautta. Pisin varhennusaika on luonnollisesti vuonna 1957 syntyneillä, jotka täyttivät viime vuonna osittaisen vanhuuseläkkeen alaikärajan 61 vuotta. Moni näyttää ottaneen osittaisen vanhuuseläkkeen heti kun siihen on lain mukaan tullut oikeus. Lähes kolmen vuoden (keskimäärin 32 kk) varhennus leikkasi 50 prosentin tasoista osittaista vanhuuseläkettä keskimäärin 110 euroa/kk.

Kuvio 8.

Vuonna 2018 osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen aloittamisen ajankohta suhteessa oman ikäluokan vanhuuseläkeiän alarajaan

Osittaisen vanhuuseläkkeen ottaneissa oli vajaat 200 eläkeiässä aloittanutta ja 800 lykkääjää. Lykkäyskorotusta he saavat vain viime vuoden alusta, minkä vuoksi lykkäyskorotuksen suuruustarkastelu ei ole tällä hetkellä kovin mielekäs. Kuvioista 8 nähdään kuukausijakaumana, miten monta kuukautta yli oman ikäluokan vanhuuseläkeiän osittainen vanhuuseläke on alkanut eri ikäluokissa. Ajan kuluessa kuvion muoto tulee muuttumaan olennaisesti. Esimerkiksi vanhimmilla ikäluokilla mahdollisuus osittaisen vanhuuseläkkeen ottamiseen on ollut vasta pari vuotta. Toisaalta myös vuonna 1957 syntyneiden ikäluokassa tulee olemaan henkilöitä, jotka ottavat osittaisen vanhuuseläkkeen lykättynä, mutta heille se on mahdollista ensimmäisen kerran vuonna 2020.

Taulukko 3.

Vuonna 2018 ennen eläkeikää otetut osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet sekä keskimääräinen varhennusaika ja -vähennys

Ikäluokka	Henkilöitä*	Varhennusaika	50 % tasoinen eläke	
			Eläke	Varhennusvähennys
Kaikki	9 800	25 kk	770 €/kk	84 €/kk
1955	1 200	8 kk	900 €/kk	28 €/kk
1956	3 500	22 kk	790 €/kk	71 €/kk
1957	5 100	32 kk	730 €/kk	107 €/kk

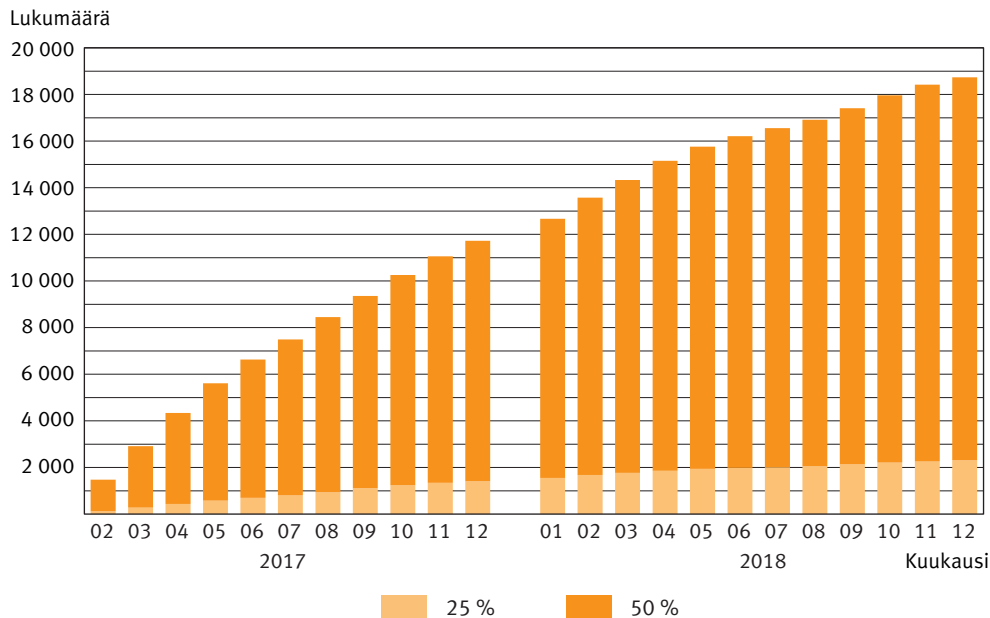
* 25 % tasoinen osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen otti varhennettuna 1300 henkilöä, joilla varhennusvähennys oli keskimäärin 44 €/kk. Erot varhennusajoissa olivat pieniä.

4 Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä saaneet 31.12.2018

Edellä on käsitelty osittaisen vanhuuseläkkeen hakijoita ja alkaneita osittaisia vanhuuseläkkeitä. Näiden lisäksi on luontevaa käsitellä erikseen myös osittaisen vanhuuseläkkeen-saajia eli voimassa olevia osittaisia vanhuuseläkkeitä. Toistaiseksi voimassa olevat eläkkeet tai niiden saajat eivät poikkea paljoa uusista eläkkeistä, koska kyseessä on vasta pari vuotta käytössä ollut eläkemuoto (kuvio 9). Vaikka edellä todettiin tilanteen tasoittuneen alkavien eläkkeiden osalta, eläkekannan osalta tasapainotilan saavuttamiseen menee vielä joitakin vuosia. Eläkkeiden määrä tulee siis edelleen nousemaan kunnes päättyvien eläkkeiden määrä alkaa olla alkavien eläkkeiden tasolla.

Kuvio 9.

Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä saaneiden määrä kuukausittain 1.2.2017–31.12.2018

4.1 Voimassa olevat eläkkeet

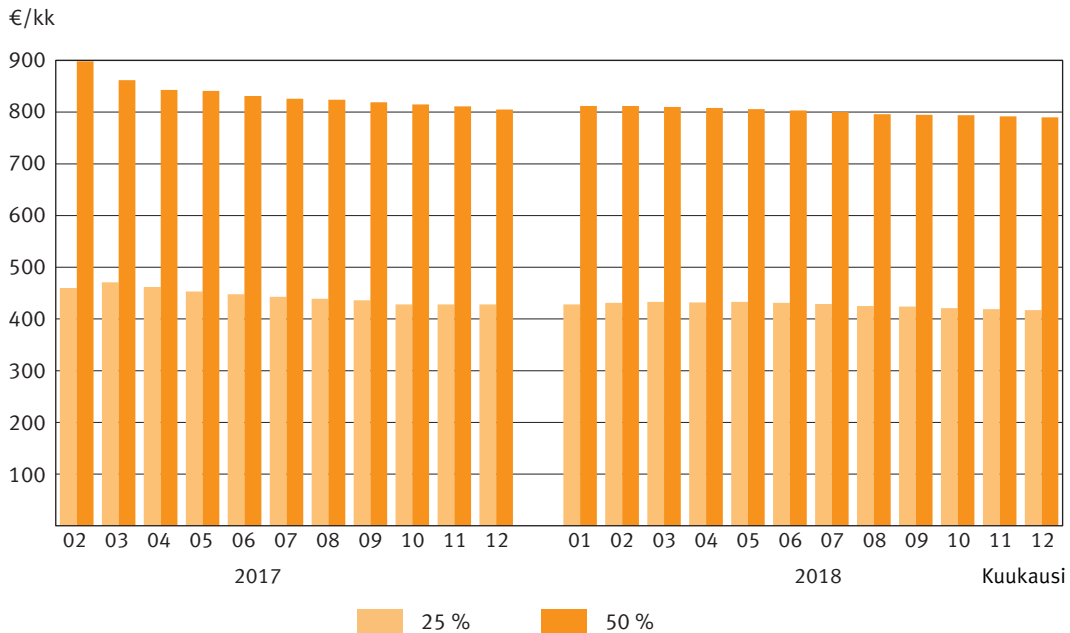
Viime vuoden lopussa osittainen varhennettu vanhuuseläke oli 18 700 henkilöllä, kun se vuotta aikaisemmin oli 11 700 henkilöllä. Osittaista vanhuuseläkettä saavien määrä nousi siis noin seitsemällä tuhannella henkilöllä.

Viime vuoden lopussa osittaisista vanhuuseläkkeistä yli 12 prosenttia oli 25 prosentin tasoisia. Tämän matalamman eläkkeen valinneiden osuus on hieman noussut alkuvuoden 2017 jälkeen. Alkuvaiheessa eläkkeen valinneiden ikärakenne oli korkeampi, mikä on luonnollisesti vaikuttanut niin eläkkeiden suuruuteen kuin valintaan 25 ja 50 prosentin tason välillä. Vuoden 2017 keväällä 25 prosentin tasoisten eläkkeiden osuus oli 10 prosenttia.

Tuolloin kuukausieläke oli 450 euroa (kuvio 10). Viime vuoden lopussa 25 prosentin osittainen vanhuuseläke oli keskimäärin vajaat 420 €/kk¹².

Kuvio 10.

Osittaista varhennettua vanhuuseläkettä saaneiden keskieläke 1.2.2017–31.12.2018, €/kk

Myös 50 prosentin tasoinen eläke on pienentynyt. Ensimmäiset eläkkeet olivat keskimäärin lähes 900 €/kk. Viime vuoden lopussa 50 prosentin eläke oli keskimäärin 790 €/kk¹³ (kuvio 10). Vastaavasti mediaanieläkkeet olivat 25 prosentin eläkkeenä 380 €/kk ja 50 prosentin eläkkeenä 710 €/kk.

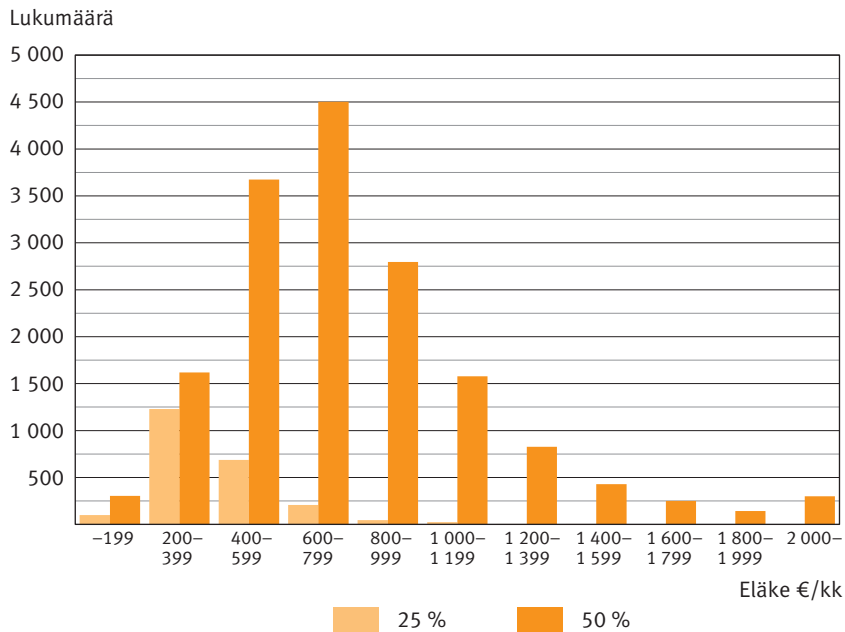
Uudet eläkkeet alkavat yhä aiemmin suhteessa vanhuuseläkeikään, jolloin varhennusaika pitenee. Se merkinnee keskimääräisen eläkkeen pienenemistä edelleen. Myös yhä suurempi osa eläkkeistä alkaa 25 prosentin tasoisina – ainakin jos nykyinen kehitys jatkuu. Lähitulevaisuudessa voidaan siis odottaa osittaisen vanhuuseläkkeen keskimääräisen tason edelleen pienenevän.

¹² Miehillä 510 €/kk ja naisilla 370 €/kk.

¹³ Miehillä 880 €/kk ja naisilla 660 €/kk.

Kuvio 11.

31.12.2018 osittaista varhennettua vanhuuseläkettä saaneet ja keskieläke €/kk

50 % osittaisen vanhuuseläkkeen keskiarvo oli 790 €/kk.

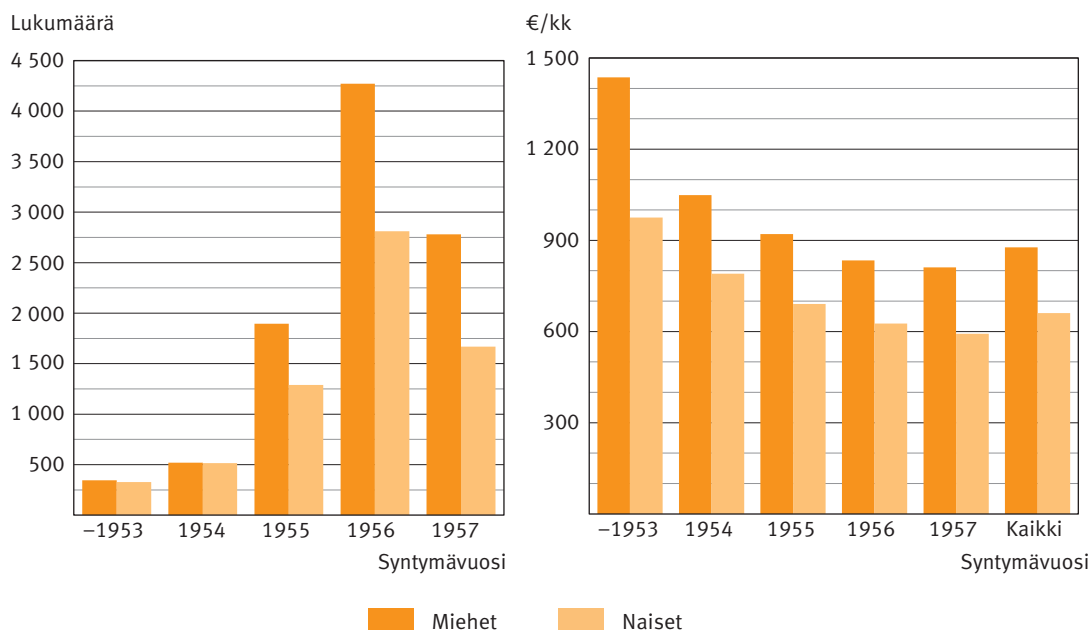
25 % osittaisen vanhuuseläkkeen keskiarvo oli 420 €/kk.

Viime vuoden lopussa maksettujen eläkkeiden suuruusjakauma oli vahvasti vino (kuvio 11). Perusmuodoltaan jakauma vastaa hyvin alkaneiden eläkkeiden jakaumaa (kuvio 7), kuitenkin henkilömäärä on huomattavasti suurempi. Miesten osittainen vanhuuseläke (50 %) oli keskimäärin 880 €/kk ja naisten 660 €/kk. Jakauman loppupää painottuu miehiin ja alkupää naisiin. Pääosin 25 prosentin eläkkeet ovat välillä 200–600 €/kk, mutta on joukossa joitakin yli tuhannen euron kuukausieläkkeitä. Vastaavasti 50 prosentin tasoiset eläkkeet keskittyvät suuruusluokkaan 400–1 000 €/kk, mutta jakauman häntä ulottuu yli 2 000 euron kuukausieläkkeisiin.

Eläkejakauma on vahvasti vino myös iän suhteen. Sekä miehillä että naisilla eläke nousee selvästi iän myötä. Osittainen vanhuuseläke oli sitä suurempi, mitä vanhempi oli eläkkeensaaja (kuvio 12). 63–68-vuotiaiden miesten ja 65–68-vuotiaiden naisten ikäluokissa keskimääräinen 50 prosentin osittainen vanhuuseläke ylitti 900 euroa kuukaudessa (kuvio 12). Eläkekannassa iän yhteys eläkkeen tasoon pienenee tulevaisuudessa, jos osittaisella vanhuuseläkkeellä jatketaan reilusti yli eläkeiän alarajan, koska silloin myös vanhimmissa ikäryhmissä on eläkkeen varhennettuna ottaneita. Vielä nyt tilanne on toinen; vanhimmat ikäryhmät ovat saaneet eläkkeeseen lykkäyskorotusta. Sen sijaan uusien eläkkeiden jakaumassa iän yhteys eläketasoon tulee näkymään myös jatkossa.

Kuvio 12.

31.12.2018 osittaista varhennettua vanhuuseläkettä saaneet ja keskieläke €/kk, 50 %:n tasoiset eläkkeet

4.2 Osittaisen vanhuuseläkkeen tasoa vaihtaneet

Jos osittaisen vanhuuseläkkeen on ottanut 25 prosentin tasoisena, eläkkeen voi kaksinkertaistaa muuttamalla sen 50 prosentin tasoiseksi. Vuoden 2018 loppuun mennessä tasokorotuksen on tehnyt 350 henkilöä. Heistä hieman yli puolet oli naisia. Eläkkeen tasoa korottaneita oli lähes saman verran sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Ikäluokista eniten tasomuutoksia ovat tehneet vuonna 1956 syntyneet, joista 150 korotti eläkkeen 50 prosentin tasoiseksi. Toki tasomuutosten vaihtoehtona vanhimmissa ikäryhmissä on siirtänyt kokoaikaiselle vanhuuseläkkeelle. Tätä vaihtoehtoa ei nuorimmilla ole, mikä vaikeuttaa eri ikäluokkien vertailua.

4.3 Osittaisen vanhuuseläkkeen peruneet

Osittaisen vanhuuseläkkeen voi myös perua. Perumisaika on kolme kuukautta. Vuoden 2018 loppuun mennessä eläkkeen on perunut 140 henkilöä. Viime vuonna eläkkeen perui 60 henkilöä ja vuonna 2017 perujia oli 80. Valtaosa perutuista eläkkeistä oli 50 prosentin tasoisia. Julkisen puolen eläkkeitä oli kaksi kolmesta eli sata. Naisten osuus peruneista oli 60 prosenttia.

Julkisen sektorin osuus on siis suuri perutuissa eläkkeissä. Tämän perusteella voisi arvela, että keskeinen syy eläkkeen perumiseen oli lisäeläkkeen leikkautuminen. Sen hintalappu saattaa olla suuri eikä sitä ehkä osata myöskään laskea tai ottaa huomioon ennen eläkkeen alkamista.

4.4 Päättyneet eläkkeet

Vuoden 2018 loppuun mennessä osittainen vanhuuseläke on päättynyt noin 2 600 henkilöllä, joista viime vuonna päättyi 1 500. Osittainen vanhuuseläke voi päättyä vain toisen eläkkeen alkamiseen tai kuolemaan. Lähes kaikki osittaiset eläkkeet ovat päättyneet varsinaisen vanhuuseläkkeen alkamiseen – vain 12 on saanut jonkin muun eläkkeen. Osittaista vanhuuseläkettä saaneista 70 on kuollut.

Päättyneistä eläkkeistä yhdeksän kymmenestä oli 50 prosentin tasoisia ja ne olivat euromäärältään jonkin verran keskiarvoa suurempia (930 €/kk). Viime vuoden loppuun mennessä päättyneet eläkkeet ovat olleet voimassa keskimäärin yhdeksän kuukautta.

Osittaisen vanhuuseläkkeen ottaneissa vuonna 1956 syntyneet poikkeavat muista ikäluokista suuremman kuolevuuden vuoksi: päättyneistä eläkkeistä joka neljännessä päättymissyö oli eläkkeensaajan kuolema. Vaikka henkilömäärä on pieni, voitaneen arvella heistä osan tienneen tulevan kohtalonsa jo osittaista vanhuuseläkettä hakiessaan.

Lukumääräisesti eniten päättyneitä eläkkeitä on toistaiseksi ollut vuosina 1954 ja 1955 syntyneillä, joissa kummassakin osittainen vanhuuseläke on päättynyt lähes tuhannella henkilöllä. Suurta henkilömäärää selittää vanhuuseläkeikärajan täyttäminen. Vain muutama loppuvuonna 1955 syntynyt kuukausikohortti ei ehtinyt täyttää vanhuuseläkeikää tarkastelujakson loppuun mennessä.

Taulukko 4.

31.12.2018 mennessä päättyneet osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet päättymissyyn mukaan

Syntymävuosi	Kaikki	Muulle eläkkeelle	Kuolleet
Kaikki	2 599	2 529	70
1949–1953	514	510	4
1954	965	934	8
1955	990	849	29
1956–1957	130	101	29

Muulle eläkkeelle siirtyneistä 12 ei saanut vanhuuseläkettä.

4.5 Eläkkeensaajan verotus

Verotus voi suosia osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen ottajaa, joka vähentää työntekoa (taulukko 5). Jos palkansaaja vähentää työpanostaan ja korvaa ansiomenetystään osittaisella vanhuuseläkkeellä, hänen veroprosenttinsa on alempi kuin samalla kokonaistulolla olisi, jos koko tulo olisi palkkatuloa tai pelkkää eläketuloa.

Vuonna 2018 eläketulovähennys myönnettiin, jos puhtaat ansiotulot eivät ylittäneet valtionverotuksessa 41 982 euroa. Vähennyksen enimmäismäärä oli 11 560 euroa. Kunnallisverotuksessa eläketulovähennyksen sai, jos puhtaat ansiotulot eivät ylittäneet 26 766 euroa. Vähennyksen enimmäismäärä oli 9 040 euroa.

Esimerkki. Jos palkansaajan ansiotulo on 2 000 €/kk, keskimääräisellä kunnallis- ja kirkollisverolla veroprosentti on 21,3 prosenttia. Jos henkilö vaikkapa puolittaa työpanoksen ja saa sen rinnalle osittaisen vanhuuseläkkeen 1 000 euron suuruisena, hänen bruttotulonsa säilyy samana kuin ennen työnteon puolittamista. Kuitenkin hänen veroprosenttinsa laskee 15,8 prosenttiin eli 5,5 prosenttiyksikköä. Jos koko 2 000 euron kuukausitulo olisi vastaavasti eläkettä, veroprosentti olisi 22,1 prosenttia.

Esimerkin tilanteessa kokonaistulo on 2 000 €/kk. Vaikka ero tulojen noustessa pienee, veroprosentti on kaikilla tulotasoilla korkeampi, jos koko tulo on ollut vain ansiotuloa tai vain eläketuloa. Edellisen perusteella voidaankin todeta, että verotus on suosinut eläkkeen ja palkan yhdistelmää.

Taulukko 5.

Eräitä eläketulon ja palkkatulon veroasteita vuoden 2018 verotuksessa

Kokonaistulo €/vuosi	Veroprosentti, jos koko vuositulosta			
	Palkkaa 50 %, eläkettä 50 %	Palkkaa 75 %, eläkettä 25 %	Palkkaa 100 %	Eläkettä 100 %
12 000	4,9 %	7,3 %	9,8 %	3,1 %
18 000	8,9 %	7,8 %	15,3 %	16,1 %
24 000	15,8 %	16,5 %	21,3 %	22,1 %
30 000	20,3 %	21,8 %	24,8 %	25,0 %
36 000	24,3 %	25,6 %	28,5 %	28,5 %
42 000	28,3 %	29,6 %	31,3 %	31,1 %
48 000	30,7 %	31,9 %	33,4 %	32,8 %

Laskelmissa kirkollisvero 1,39 % ja kunnallisvero 19,86 %. Veroprosentteihin sisältyvät veroluonteiset maksut.

Lähde: Veronmaksajain Keskusliitto, Janne Kalluinen

Sen sijaan, jos työtön otti eläkkeen, hän ei saanut vastaavaa veroetua. Verotus ei myöskään tullut vastaan palkansaajaa, joka jatkoi työssä entiseen tapaan ja otti sen rinnalle osittaisen eläkkeen. Tulotaso kyllä nousi, mutta samalla nousi myös veroprosentti.

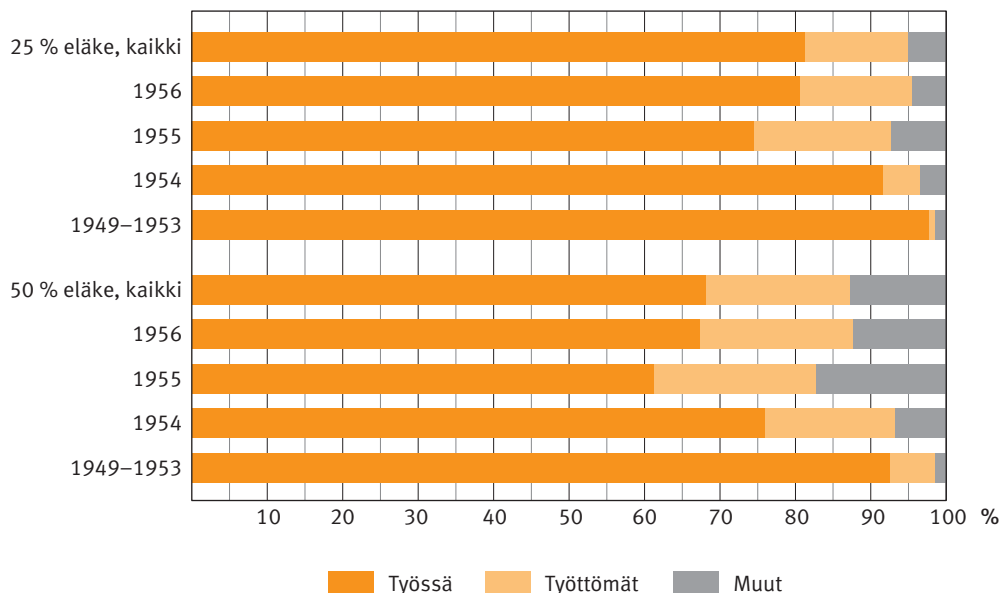
5 Osittainen varhennettu vanhuuseläke ja työnteko

Eläkeuudistuksen 2017 yhteydessä osittainen vanhuuseläke korvasi osa-aikaeläkkeen ja lainsäätäjän perusajatukseksi oli, että uuden eläkkeen ottajat jatkaisivat työntekoa eläkkeen rinnalla. Samalla kun he voisivat keventää viimeisten työvuosien raskautta vähentämällä työntekoa, työura saattaisi pidentyä. Tulotaso ei kuitenkaan merkittävästi muuttuisi eläkkeen ansiosta. Myöskään eläkekarttuma ei juuri kärsisi, jos työssä jatkaisi yli oman vanhuuseläkeiän, jolloin ”nostamatta olevaan” eläkeosaan saisi lykkäyskorotuksen, joka kompensoisi varhennusvähennyksen leikkausvaikutusta lopullisessa vanhuuseläkkeessä.

Tarkastelun perusjoukon muodostavat vuoden 2017 lopussa osittaista vanhuuseläkettä saaneet 11 700 henkilöä. Vuoden 2017 lopussa heistä oli työssä 70 prosenttia. Työssä käyvien osuus vaihtelee iän mukaan (kuvio 13). Samoin eläketasojen välillä on selvä ero: 25 prosentin tasoisen eläkkeen valinneista suurempi osa on työssä kuin 50 prosentin eläkkeen valinneista. Ennen vuotta 1953 syntyneet ovat täyttäneet 65 vuoden iän viimeistään viime vuoden lopussa, joten heidän joukossaan työttömiä on väistämättä vähän¹⁴. Sen sijaan nuoremmissa työttömien osuus on 20 prosentin luokkaa. Osittaisen vanhuuseläkkeen ottaneiden työttömyysaste on kaksinkertainen verrattuna koko ikäluokkaan¹⁵. Työttömien osuus on hieman suurempi myös 50 prosentin tasoisen eläkkeen valinneissa kuin 25 prosentin eläkkeen ottaneissa. Myös työvoiman ulkopuolella olevien osuus on luonnollisesti suurin vanhuuseläkeikää nuorempien keskuudessa.

Kuvio 13.

Osittaisella vanhuuseläkkeellä 31.12.2017 olleiden jakautuminen työssäolon mukaan

14 Työttömyyspäivärahaa maksetaan vain 65 vuoden ikään saakka.

15 Vuonna 2017 työttömyysaste 61-vuotiailla oli 9,1 % ja 62-vuotiailla 7,8 %. Suomen virallinen tilasto (SVT): Työvoimatutkimus [verkojulkaisu]. ISSN=1798-7830. Helsinki: Tilastokeskus

Osittaisen vanhuuseläkkeen valinneista YEL-yrittäjistä 16 prosenttia päätti vakuutuksen osittaiseen vanhuuseläkkeeseen, jos oli valinnut 50 prosentin tasoisen eläkkeen. Sen sijaan 25 prosentin eläkkeen valinneet yrittäjät jatkoivat YEL-vakuutusta. MYEL-yrittäjien piirissä MYEL-vakuutuksen päättäminen osittaisen vanhuuseläkkeen alkamiseen oli harvinaisempaa.

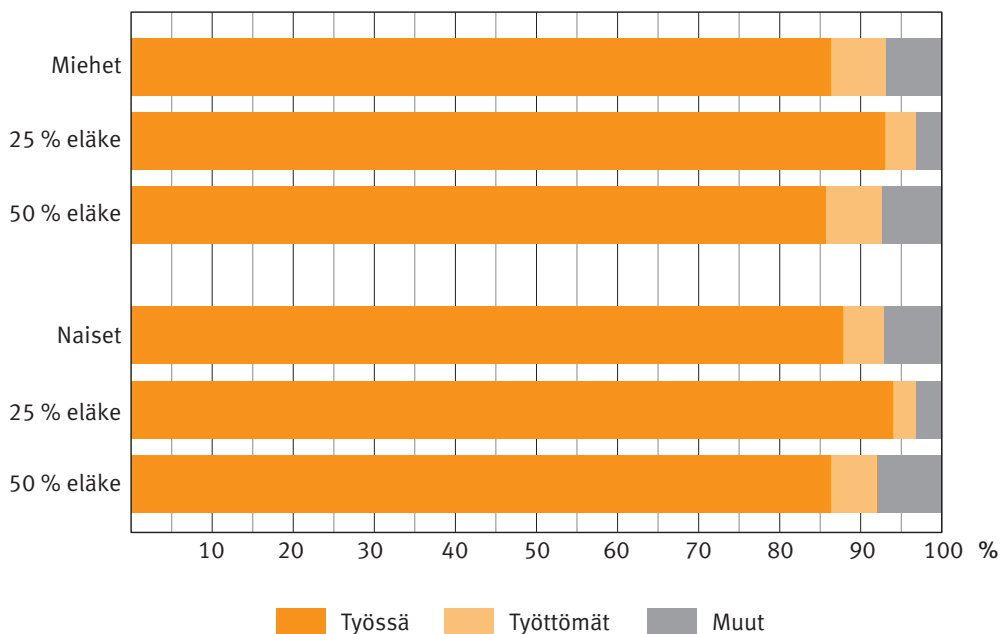
Palkansaajilla tilanne oli sama kuin YEL-yrittäjillä. Heistä 16 prosenttia ei ollut työssä enää 50 prosentin tasoisen eläkkeen rinnalla vaan päätti työnteen ennen sitä. Vuosina 1956 ja 1955 syntyneistä palkansaajista likimain joka viides oli jättänyt työnteen osittaisen vanhuuseläkkeen alkaessa.

5.1 Vuoden 2016 lopussa työssä olleet

Vuoden 2017 lopussa osittaista vanhuuseläkettä saaneista lähes 80 prosenttia oli työssä edeltävän vuoden (2016) lopussa. Työnteen suhteen tilanne oli hyvin samankaltainen kuin viime vuonna eläkettä hakeneiden työtilanne edellisen vuoden lopussa (kuvio 5). Vuoden 2016 lopussa työssä käyneistä 9 200 henkilöstä enemmistö jatkoi työssä koko viime vuoden, vaikka ottikin osittaisen vanhuuseläkkeen. Puolikkaan tasoisen eläkkeen valinneista 86 prosenttia jatkoi työntekoa ja oli työssä vuoden 2017 lopussa. Neljäsosan valinneista vastaava osuus oli 94 prosenttia. Voidaan siis sanoa, että 25 prosentin tasoisen eläkkeen valitsevat henkilöt parantavat omaa elintasaan ja jatkavat työntekoa osittaisen vanhuuseläkkeen rinnalla. Moni 50 prosentin eläkkeen valinnut tekee samoin, mutta heidän joukossaan työttömien ja muiden työelämän ulkopuolella olevien osuus on kaksinkertainen 25 prosentin eläkkeen ottaneisiin verrattuna. Miesten ja naisten välillä ei ollut suuria eroja (kuvio 14).

Kuvio 14.

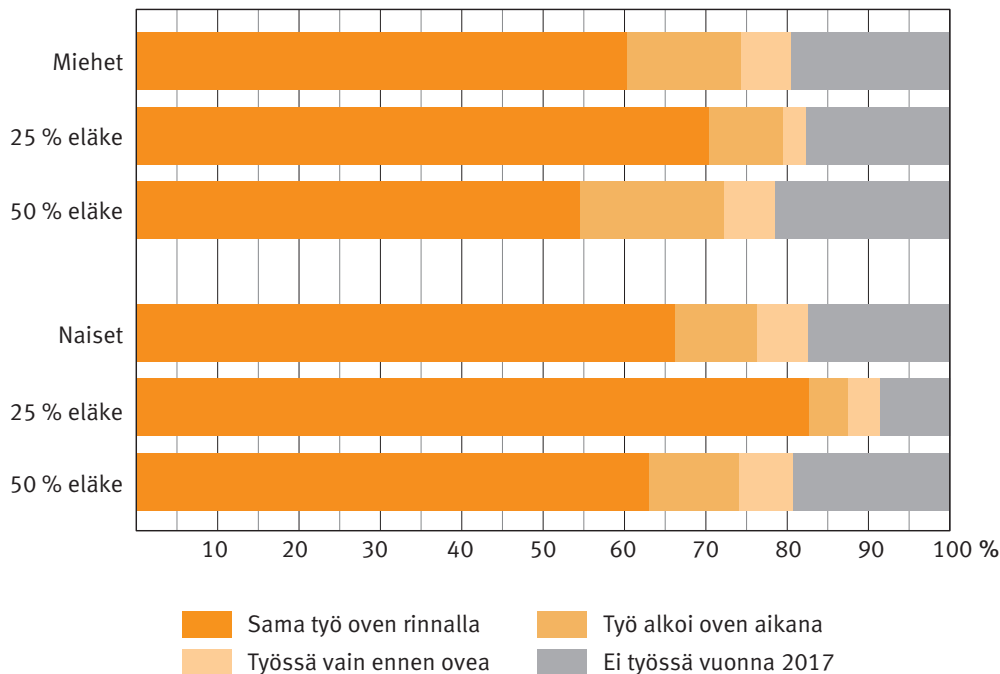
31.12.2017 osittaista vanhuuseläkettä saaneiden työtilanne 31.12.2017, työssä 31.12.2016 olleet

Vuoden 2017 lopussa osittaisella vanhuuseläkkeellä olleista 60 prosenttia jatkoi eläkkeen rinnalla samassa työssä, jota teki ennen eläkkeen alkamista (kuvio 15). Joukosta 14 prosenttia aloitti uuden työn tai työsuhteen osittaisen vanhuuseläkkeen alkamisen jälkeen. Joka viides ei ollut työssä tarkasteluvuoden aikana lainkaan ja kuutisen prosenttia päätti työskentelyn ennen osittaisen vanhuuseläkkeen alkamista. Näyttää siltä, että naiset jatkoivat hieman miehiä yleisemmin työntekoa osittaisen vanhuuseläkkeen rinnalla. Kysymys on kuitenkin tämän eläkevuoden ensimmäisestä vuodesta eikä tilanne ole vielä vakiintunut. Tiedot työnteosta ovat nyt ensimmäisiä ja ensimmäiset eläkkeen ottaneet ovat monella tavalla poikkeuksellinen joukko. Tulevaisuudessa työnteko osittaisen vanhuuseläkkeen rinnalla saattaa muuttua samalla kun kuva siitä tarkentuu.

Kuvio 15.

31.12.2017 osittaista vanhuuseläkettä saaneiden työskentely vuonna 2017

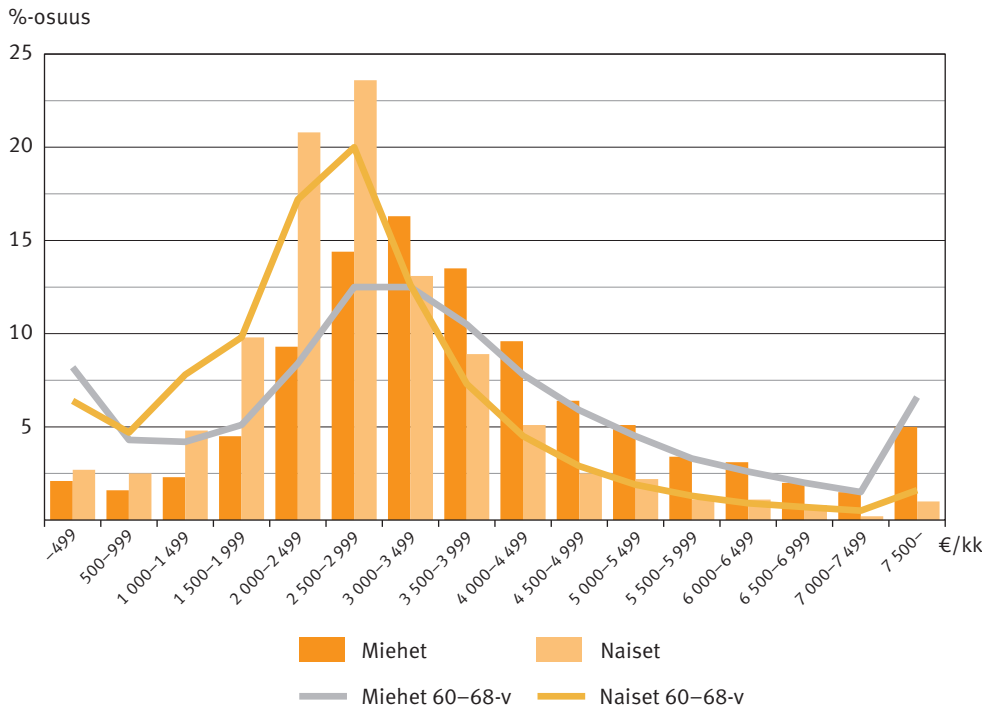

5.2 Ansiot

Hieman pelkistään voidaan sanoa, että mitä vanhempi osittaisen vanhuuseläkkeen valinnut henkilö on, sitä korkeampi eläke hänellä on. Sama pätee myös ansioihin. Kuten jo aiemmin on todettu, vanhimpien ikäryhmien palkansaajat ovat pieni ja valikoitunut joukko. Niinpä heidän muita korkeampi ansiotasonsa ei yllätä. Sen sijaan hieman yllättävänä voi pitää palkansaajamiesten ja -naisten ansiojakaumien erimuotoisuutta. Naisten ansiojakauma on muodoltaan lähempänä tyypillistä ansiojakaumaa. Naisten ansiojakauma on keskittynyt enemmän keskituloisten tuloluokkiin, kun taas miesten ansiojakauma on tasaisempi ilman niin selkeää huippua. Myös ansiotasojen erot 25 prosentin eläkkeen ja 50 prosentin eläkkeen valinneiden välillä ovat miehillä pienemmät kuin naisilla. Naisilla selvästi yleisimmät kuukausiansioiden tuloluokat asettuvat 2 000 ja 3 000 euron välille. Niihin sijoittuu lähes puolet naisista.

Kuvio 16.

Keskiansion (€/kk) jakautuminen vuonna palkansaajilla, joilla 50 % osittainen vanhuuseläke 31.12.2017, koko vuoden työssä olleet, vertailuna kaikkien vastaavan ikäisten ansiojakauma

Vuonna 2017 palkansaajien (yli 5 000 hlöä) kk-ansio oli 50 % tasoisilla
 - Keskimäärin 3 420 €/kk (miehet 3 880 €/kk, naiset 2 870 €/kk)
 - Mediaani 3 060 €/kk (miehet 3 490 €/kk, naiset 2 680 €/kk)

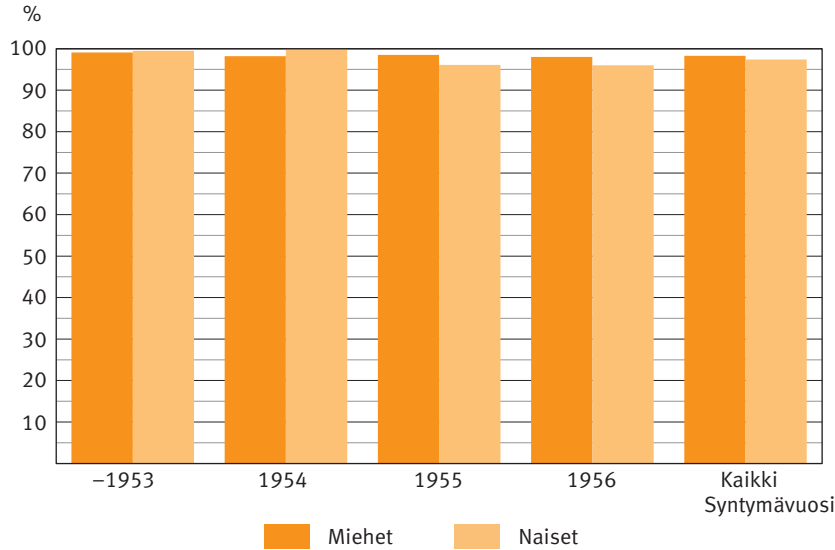
Ansiot vuonna 2017

Koska osittaisen vanhuuseläkkeen voimassaoloaika on vielä lyhyt, eläkkeen ottaneiden ansiotasomuutosten havaitseminen on haasteellista. Tulevien vuosien aikana kuva varmasti tarkentuu. Jos työntekijä jatkaa työssä osittaisen vanhuuseläkkeen rinnalla katkaisematta työsuhdetta, ansiotason mahdollinen muutos ei näy kaikkien vakuutettujen osalta rekisteritiedoissa. Osa ansiotiedoista on ainoastaan vuositasoista. Jos taas työntekijä lopettaa työn osittaisen vanhuuseläkkeen alkamiseen, hänelle saatetaan maksaa erilaisia palkkaan liittyviä erorahoja, jotka korottavat työsuhteen viimeisen kuukauden ansiota merkittävästi. Jos hän sitten jatkaa samalla tai eri työnantajalla uusin ehdoin, vertailu alku- ja loppuvuoden ansioiden välillä vääristyy, vaikka tarkastelu tehtäisiin kuukausiansioihin.

Kaikesta huolimatta on tarpeen saada tietoa ansioiden muutoksesta eläkkeen ottamisen jälkeen. Palkansaajien kuukausiansioita vuonna 2017 voidaan verrata ennen osittaisen vanhuuseläkkeen alkamista ja sen alkamisen jälkeen (kuvio 17). Ansiotaso eläkkeen rinnalla jää alkuvuoden ansiotason alapuolelle. Loppuvuoden kuukausiansiot vaihtelevat välillä 95–99 prosenttia alkuvuoden eläkettä edeltävästä kuukausiansiosta. Näin käy sekä miehillä että naisilla ja eri ikäryhmissä, samoin eläkkeen tasosta riippumatta. Vaikka näyttö ei ole vahva, voidaan arvioida ainakin osan eläkkeen ottaneista vähentäneen työpanosta samalla, kun he ovat ottaneet eläkkeen.

Kuvio 17.

Vuonna 2017 OVEN ottaneiden palkansaajien eläkeaikana saadun kuukausipalkan osuus sitä edeltävään kuukausipalkkaan vuonna 2017, %

Vertailu voidaan tehdä myös eläkkeen ottaneiden vuosiansioiden 2017 ja 2016 välillä. Myös se kuvaa lyhyen aikavälin ansiomuutoksia (kuvio 18). Käytetty suhdeluku on saatu laskemalla viimeisen vuoden vuosiansion prosenttiosuus edellisen vuoden indeksoidusta vuosiansiosta. Vertailussa ovat mukana osittaista vanhuuseläkettä saavat 31.12.2017, jos he olivat samana ajankohtana myös työssä palkansaajina. Lisäksi heiltä edellytettiin, että he olivat työssä myös vuonna 2016 eikä heillä ollut tarkasteluaikana YEL- tai MYEL-vakuutusta. Näin rajatun henkilökunnan koko oli runsaat 7 000 henkilöä, joista tuhat sai 25 prosentin tasoista eläkettä. Ero neljänneksen eläkkeen ja puolikkaan eläkkeen valinneiden välillä ei juuri ollut.

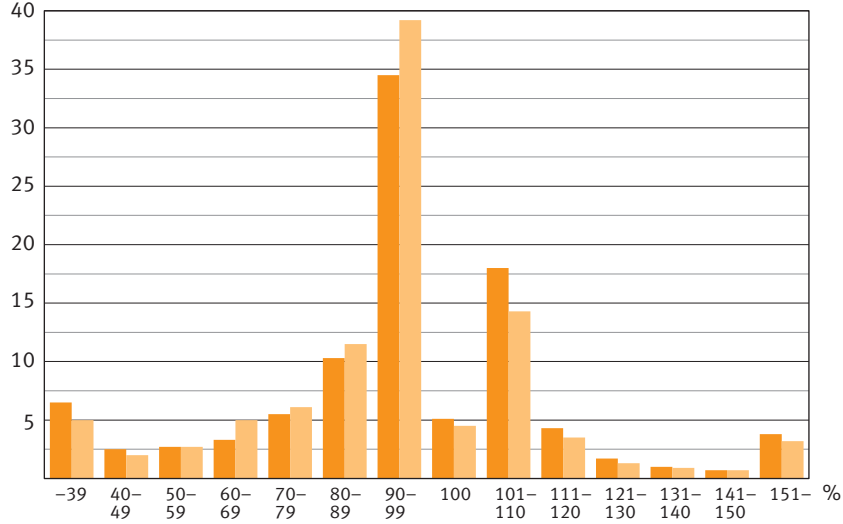
Miehillä vuoden 2017 ansiot olivat keskimäärin 104 % eli neljä prosenttia korkeammat kuin osittaisen eläkkeen alkamista edeltävänä vuonna. Naisilla vastaava luku oli 100 % eli molempien vuosien ansiot olivat keskimäärin samat. Sen sijaan mediaanitarkastelu osoittaa, että ansiot hieman laskivat. Sekä miehillä että naisilla mediaaniprosentti oli 97. Mediaani kuvaakin paremmin tarkasteltavaa muutosta. Yleisin prosenttiluokka eli moodi oli sekä miehillä että naisilla 90–99 prosenttia (kuvio 18).

Tarkasteltavaan suhdelukuun vaikuttaa myös eläkkeen alkamisajankohta. Vaikutus ei kuitenkaan ole suuri. Suurin ero on heti alkuvuodesta 25 prosentin tasoisen eläkkeen ottaneiden palkansaajien kohdalla – heillä viimeisen vuoden ansioiden prosenttiosuus edellisestä vuodesta putosi keskimäärin 90 prosentin tasolle, mikä oli poikkeuksellisen matala. Syy lienee uuden eläkkeen voimaantulosta, minkä seurauksena alkuvuonna eläkkeen valinneet poikkeavat loppuvuoden eläkkeen valinneista. Joka tapauksessa alkuvuonna eläkkeen ottaneiden viime vuoden ansioiden osuus edellisestä vuodesta oli matalampi kuin vuoden lopulla eläkkeen valinneilla. Toki joillakin eläke alkoi vasta joulukuussa, jolloin eläkkeen vaikutus ansiotuloihin on ollut väistämättä pieni.

Kuvio 18.

Vuoden 2017 vuosiansioiden prosenttiosuus edellisen vuoden vuosiansioista palkansaajilla, joilla oli 50 % osittainen vanhuuseläke 31.12.2017

%-osuus

50 % tasoisen eläkkeen valinneiden prosenttiosuus oli

- keskimäärin 102 % (miehillä 104 %, naisilla 100 %)

- mediaani 97 % (miehillä 97 % ja naisilla 97 %).

Miehet   Naiset

6 Työuraeläke

Työuraeläke luetaan työkyvyttömyyseläkkeisiin, ja sitä maksetaan vain oman ikäluokan vanhuuseläkeiän alarajan täyttämiseen saakka. Viime vuonna 63 vuotta täyttäneiden vanhuuseläkkeen alaikäraja on 63 vuotta ja 3 kuukautta, joten ensimmäisiä työuraeläkkeitä maksettiin enintään kolmen kuukauden ajan. Sen jälkeen eläke on muutettu vanhuuseläkkeeksi. Tänä vuonna (2019) enintään puolen vuoden mittaiselle työuraeläkkeelle voivat hakeutua vuonna 1956 syntyneet.

6.1 Työuraeläkkeen myöntämisen edellytykset

Ikäraja

Työuraeläkkeeseen on oikeus vuonna 1955 tai sen jälkeen syntyneillä. Eläke voidaan myöntää aikaisintaan 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Vuonna 1965 tai sen jälkeen syntyneillä työuraeläkkeen alaikäraja on kaksi vuotta alempi kuin ikäluokan alin vanhuuseläkeikä.

Työuraeläke päättyy ikäluokan alimman vanhuuseläkeiän täyttämiskuukauden lopussa, jolloin se muuttuu vanhuuseläkkeeksi. Työuraeläke ei voi alkaa ikäluokan alimman vanhuuseläkeiän täyttämisen jälkeen. Työuraeläkkeen sijaan myönnetään vanhuuseläke, jos

- työuraeläkkeestä on ennakkopäätös ja sen saanut henkilö ilmoittaa haluavansa jäädä työuraeläkkeelle ajankohdasta, jolloin hän on jo täyttänyt alimman vanhuuseläkeikänsä tai
- työuraeläkkeestä on haettu suoraan lopullinen päätös ja hakija on ilmoittanut jäävänsä työuraeläkkeelle ikäluokkansa alimman vanhuuseläkeiän täyttämisen jälkeen.

Ennakkopäätös työuraeläkkeestä voi olla voimassa enintään ikäluokan alimpaan vanhuuseläkeikään asti.

Rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttava työhistoria

Työuraeläkkeen saamisen yhtenä edellytyksenä on, että työntekijä tai yrittäjä on työskennellyt päätoimisesti vähintään 38 vuotta työssä, joka on ollut rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttavaa.

Rasittuneisuutta ja kuluneisuutta arvioitaessa edellytetään, että työ on merkittävässä määrin sisältänyt yhtä tai useampaa seuraavista kuudesta tekijästä:

1. suurta lihasvoimaa edellyttäviä tai lihaksia pitkäkestoisesti kuormittavia työliikkeitä
2. hengitys- ja verenkiertoelimistön erityisen voimakasta kuormittumista
3. kuormittavia ja hankalia työasentoja

4. voimaa tai suurta nopeutta vaativia toistuvia työliikkeitä tai työliikkeitä, jotka sisältävät samanaikaisesti käsien puristusta, kiertoa ja voimaa
5. työskentelyä erityisen vaativassa ja poikkeuksellista henkistä kuormitusta aiheuttavassa vuorovaikutteisessa työssä tai
6. työskentelyä jatkuvaa varuillaan oloa tai erityistä tarkkaavaisuutta edellyttävässä tehtävässä, jossa on korkea tapaturman tai onnettomuuden riski tai ilmeinen väkivallan uhka.

Arvioitaessa em. rasittuneisuutta ja kuluneisuutta otetaan huomioon lisäävinä tekijöinä myös

- työn poikkeukselliset fysikaaliset tekijät (esim. poikkeukselliset lämpöolosuhteet, melu yms.)
- kuormitusta lisäävien suojavarusteiden käyttö
- toistuvaa yötyötä sisältävä tai muutoin kuormittava vuorotyö sekä
- toistuvat pitkät työvuorot.

Työn rasittavuutta ja kuluttavuutta arvioitaessa ei oteta huomioon työntekijän yksilöllisiä ominaisuuksia, vaan arvio tehdään objektiivisesti kenen tahansa tekemänä työnä riippumatta esimerkiksi henkilön iästä, sukupuolesta tai muusta henkilöön liittyvästä tekijästä. Arvioon ei vaikuta myöskään työntekijän oma kokemus työn rasittavuudesta ja kuluttavuudesta eikä niitä osoittavia tekijöitä ole sidottu ammatteihin.

Työkyvyn arviointi

Työuraeläke on työkyvyttömyyseläke, ja sen saaminen edellyttää työkyvyn heikentymistä sairauden, vian tai vamman vuoksi. Henkilön työkyvyn heikentymisen pitää olla pysyvää. Vaadittava työkyvyn alenema on kuitenkin pienempi kuin työkyvyttömyyseläkkeessä. Työuraeläkkeessä ei edellytetä vuoden yhtäjaksoista työkyvyn heikentymistä eikä sairauspäivärahan ensisijaisuusajan täyttymistä. Työuraeläkkeessä ei myöskään määritellä työkyvyttömyyden alkamispäivää, ja eläketapahtumapäivä on aina eläkkeen alkamista edeltävän kuukauden viimeinen päivä.

Työuraeläkkeen saamisen edellytyksenä on, että henkilön työkyky on heikentynyt sairauden, vian tai vamman vuoksi vähemmän kuin täyden työkyvyttömyyseläkkeen myöntäminen edellyttää. Työkyvyn tulee olla heikentynyt vähemmän kuin 3/5. Työkyvyn heikentymistä koskeva edellytys on käytännössä aina lievempi kuin 60 vuotta täyttäneen henkilön ammatillisen työkykyarvion perusteella myönnettävässä täydessä työkyvyttömyyseläkkeessä. Mikäli työuraeläkettä hakenut henkilö täyttää täyden työkyvyttömyyseläkkeen myöntämisen edellytykset, hänelle myönnetään kyseinen eläke.

Myös osatyökyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavalla tavalla työkykynsä menettänyt henkilö on oikeutettu työuraeläkkeeseen. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että henkilöllä on muiden edellytysten täytyessä oikeus työuraeläkkeeseen myös, jos henkilön työkyky on heikentynyt vähemmän kuin 2/5 eli vähemmän kuin osatyökyvyttömyyseläkkeen myöntäminen edellyttää. Jos henkilö täyttää sekä työuraeläkkeen että osatyökyvyttömyyseläkkeen myöntämisen edellytykset, hän voi valita kumman eläkkeen ottaa.

6.2 Työuraeläkkeen hakeminen ja eläkkeen määrä

Kun työuraeläkehakemus tulee vireille eläkkeen alaikärajan täyttämishetkellä tai ennen sen täyttämistä, edellytyksenä on, että työuraeläkkeen alaikärajan täyttämispäivänä räsittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttavan työn päättymisestä on kulunut enintään vuosi, tai työ jatkuu edelleen.

Työuraeläkkeen määrä on eläkkeen alkamista edeltävän kuukauden loppuun mennessä ansaittu eläke. Eläkkeeseen ei sisälly tulevan ajan osuutta kuten muihin työkyvyttömyyseläkkeisiin.

6.3 Eläkkeen peruuttaminen ja lakkauttaminen

Työuraeläkepääätös voidaan peruuttaa, jos hakija ilmoittaa valitusajan kuluessa, ettei halua myönnettyä eläkettä. Jos eläkepääätös on ehtinyt tulla lainvoimaiseksi, eläkettä ei voi enää peruuttaa. Työuraeläkettä ei voi myöskään lakkauttaa.

Työuraeläkkeen maksaminen kuitenkin keskeytetään ja eläke jätetään lepäämään, jos eläkkeensaaja on ansiotyössä ja ansiot ylittävät 737,45 €/kk (vuoden 2018 tasossa) vähintään kolmen kuukauden ajan. Eläkkeen lepäämisen aikana henkilön työansioille ei ole ansaintarajaa. Työuraeläkkeen aikaisista ansioista karttuu uutta työeläkettä 1,5 prosenttia vuodessa.

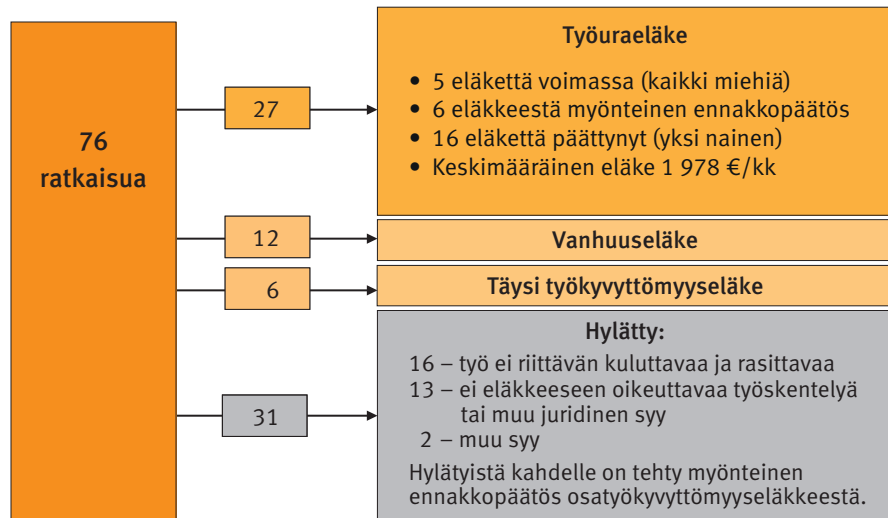
6.4 Työuraeläkehakemusten ratkaisut

Viime vuonna tehtiin yhteensä 76 työuraeläkkeisiin liittyvää ratkaisua, joiden perusteella 27 hakijalle on myönnetty työuraeläke. Viime vuonna näistä ehti alkaa 21 eläkettä, jotka olivat keskimäärin 1 980 €/kk. Työuraeläkkeen sijaan 12 hakijalle myönnettiin vanhuuseläke ja kuudelle täysi työkyvyttömyyseläke.

Käsitellyistä hakemuksista 31 on hylätty. Yleisin hylkäyssyy oli työuraeläkkeeseen vaadittavan työskentelyn keston ja rasittavuuden riittämättömyys. Hylkäävän päätöksen saaneista kaksi on kuitenkin saanut myönteisen ennakkopäätöksen osatyökyvyttömyyseläkkeestä.

Viime vuonna työuraeläkettä maksettiin yhdelle naiselle, muut 20 eläkkeensaajaa olivat miehiä. Ennen vuoden päättymistä 16 työuraeläkettä ehti jo päättyä, koska viime vuonna alkaneita työuraeläkkeitä maksettiin enintään kolme kuukautta ennen vanhuuseläkeiän alarajan täyttämistä. Viime vuoden lopussa työuraeläkkeellä oli viisi miestä.

Kuvio 19.*Työuraeläkehakemusten ratkaisut 31.12.2018 mennessä*

1 31.12.2018 mennessä osittaista varhennettua vanhuuseläkettä hakeneet kuukausittain

Hakemuksen rekisteröinti- ajankohta	Hakijan syntymävuosi							Kaikki
	-1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	
Kaikki								
2016	21	19	52	99	29	-	-	220
2017	570	638	1 952	4 614	6 093	203	-	14 071
2018/01	12	30	68	230	438	390	-	1 168
2018/02	7	15	42	138	296	364	1	863
2018/03	10	19	38	149	287	405	-	908
2018/04	6	24	34	116	240	482	-	903
2018/05	4	14	31	102	213	467	1	832
2018/06	4	15	26	98	209	454	-	806
2018/07	4	5	22	82	150	431	-	695
2018/08	10	12	23	98	262	612	-	1 018
2018/09	8	11	19	91	241	610	3	983
2018/10	12	7	30	89	244	593	4	979
2018/11	1	11	26	80	252	657	22	1 049
2018/12	10	7	19	65	203	440	120	864
2018	88	170	378	1 338	3 035	5 905	151	11 068
Yhteensä	679	827	2 382	6 051	9 157	6 108	151	25 359
Miehet								
2016	12	8	22	42	12	-	-	96
2017	283	290	1 021	2 782	3 586	129	-	8 091
2018	41	85	170	732	1 663	3 525	95	6 313
Yhteensä	336	383	1 213	3 556	5 261	3 654	95	14 500
Naiset								
2016	9	11	30	57	17	-	-	124
2017	287	348	931	1 832	2 507	74	-	5 980
2018	47	85	208	606	1 372	2 380	56	4 755
Yhteensä	343	444	1 169	2 495	3 896	2 454	56	10 859

2 31.12.2018 voimassa olleet osittaiset vanhuuseläkkeet ja niiden suuruusjakauma

€/kk	Syntymävuosi					Kaikki	%
	1949–1953	1954	1955	1956	1957		
Kaikki osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet							
–199	7	11	65	180	141	404	2,2
200–399	44	108	443	1 393	861	2 849	15,2
400–599	85	216	743	2 010	1 308	4 362	23,3
600–799	132	277	909	2 097	1 295	4 710	25,1
800–999	127	214	626	1 195	681	2 843	15,2
1 000–1 199	124	147	353	618	359	1 601	8,5
1 200–1 399	77	75	185	314	182	833	4,4
1 400–1 599	65	47	96	138	90	436	2,3
1 600–1 799	24	27	63	86	51	251	1,3
1 800–1 999	29	18	30	44	22	143	0,8
2 000–	67	32	54	98	49	300	1,6
Kaikki	781	1 172	3 567	8 173	5 039	18 732	100,0
€/kk							
Keskimäärin	1 123	869	785	706	689	744	
Mediaani	944	780	718	642	629	668	
50 prosentin osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet							
–199	4	8	53	131	109	305	1,9
200–399	11	62	257	783	506	1 619	9,9
400–599	53	156	608	1 707	1 151	3 675	22,4
600–799	109	259	875	2 002	1 258	4 503	27,4
800–999	117	207	620	1 175	677	2 796	17,0
1 000–1 199	122	143	347	610	355	1 577	9,6
1 200–1 399	74	75	183	313	182	827	5,0
1 400–1 599	64	47	95	134	90	430	2,6
1 600–1 799	24	27	63	86	51	251	1,5
1 800–1 999	29	18	30	43	22	142	0,9
2 000–	67	32	54	98	48	299	1,8
Kaikki	674	1 034	3 185	7 082	4 449	16 424	100,0
€/kk							
Keskimäärin	1 211	920	828	752	729	790	
Mediaani	1 029	824	752	682	660	708	
25 prosentin osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet							
Kaikki	107	138	382	1 091	590	2 308	
€/kk							
Keskimäärin	566	486	429	406	386	417	
Mediaani	478	442	396	365	351	376	

2a 31.12.2018 voimassa olleet 50 prosentin tasoiset osittaiset vanhuuseläkkeet ja niiden suuruusjakauma sukupuolen mukaan

€/kk	Syntymävuosi					Kaikki	%
	1949–1953	1954	1955	1956	1957		
50 prosentin osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet, miehet							
-199	-	2	24	56	45	127	1,3
200–399	1	23	107	370	228	729	7,4
400–599	18	61	270	812	571	1 732	17,7
600–799	43	98	450	1 098	762	2 451	25,0
800–999	38	92	427	858	533	1 948	19,9
1 000–1 199	54	86	271	488	298	1 197	12,2
1 200–1 399	46	54	139	271	154	664	6,8
1 400–1 599	47	38	81	115	80	361	3,7
1 600–1 799	16	25	52	77	41	211	2,2
1 800–1 999	26	13	27	38	22	126	1,3
2 000–	56	27	47	88	46	264	2,7
Kaikki	345	519	1 895	4 271	2 780	9 810	100,0
€/kk							
Keskimäärin	1 436	1 049	921	834	811	877	
Mediaani	1 222	971	846	766	742	790	
50 prosentin osittaiset varhennetut vanhuuseläkkeet, naiset							
-199	4	6	29	75	64	178	2,7
200–399	10	39	150	413	278	890	13,5
400–599	35	95	338	895	580	1 943	29,4
600–799	66	161	425	904	496	2 052	31,0
800–999	79	115	193	317	144	848	12,8
1 000–1 199	68	57	76	122	57	380	5,7
1 200–1 399	28	21	44	42	28	163	2,5
1 400–1 599	17	9	14	19	10	69	1,0
1 600–1 799	8	2	11	9	10	40	0,6
1 800–1 999	3	5	3	5	0	16	0,2
2 000–	11	5	7	10	2	35	0,5
Kaikki	329	515	1 290	2 811	1 669	6 614	100,0
€/kk							
Keskimäärin	975	790	691	626	593	661	
Mediaani	888	752	658	603	575	624	

ELÄKETURVAKESKUKSEN
TILASTOJA

Osittainen varhennettu vanhuuseläke ja työuraeläke

Uudet eläkelajit 2017–2018

Julkaisussa tarkastellaan uusien eläkemuotojen kehitystä vuoden 2018 loppuun mennessä. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen hakijoita ja eläkkeitä kuvataan kahden ensimmäisen vuoden ajalta. Työuraeläkkeestä esitetään ensimmäisen vuoden keskeisimmät tilastoluvut.

ELÄKETURVAKESKUKSEN TILASTOJA

Eläketurvakeskus on lakisääteinen työeläketurvan kehittäjä, asiantuntija ja yhteisten palvelujen tuottaja. Tilastoja-sarjassa julkaistaan tilastotietoja eläketurvan eri alueilta. Tilastot perustuvat eläkejärjestelmän rekisteritietoihin.

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN